

Επισκόπηση

αριθ. **04**

EL

Δράσεις της ΕΕ και τρέχουσες προκλήσεις σχετικά με τα ηλεκτρονικά απόβλητα



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

2021

Περιεχόμενα

| | Σημείο |
|--|--------|
| Σύνοψη | I-VII |
| Εισαγωγή | 01-17 |
| Πλαίσιο πολιτικής | 01-10 |
| Ρόλοι και αρμοδιότητες | 11-14 |
| Ηλεκτρονικά απόβλητα, Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και κυκλική οικονομία | 15-17 |
| Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης της επισκόπησης | 18-19 |
| Το πλαίσιο της ΕΕ για την αντιμετώπιση των ηλεκτρονικών αποβλήτων | 20-27 |
| Η ΕΕ συλλέγει και ανακτά περισσότερα ηλεκτρονικά απόβλητα από ό,τι τα περισσότερα άλλα μέρη του πλανήτη | 20-21 |
| Η συλλογή και η ανάκτηση ηλεκτρονικών αποβλήτων στην ΕΕ έχουν βελτιωθεί με την πάροδο του χρόνου | 22-23 |
| Η ΕΕ εκπλήρωσε τις προηγούμενες τιμές-στόχο για τη συλλογή και ανάκτηση ΑΗΗΕ, και στη συνέχεια έθεσε απαιτητικότερες | 24-27 |
| Οι δράσεις της Επιτροπής με σκοπό τη βελτίωση της πολιτικής της ΕΕ για τα ηλεκτρονικά απόβλητα | 28-37 |
| Η ΕΕ έχει προσαρμόσει τη νομοθεσία της για τα ΑΗΗΕ | 28-32 |
| Η Επιτροπή έχει αξιολογήσει την εφαρμογή της πολιτικής και έχει κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει | 33-37 |

| | |
|---|--------------|
| Προκλήσεις ως προς τη διαχείριση των ηλεκτρονικών αποβλήτων στην ΕΕ | 38-60 |
| Εφαρμογή των ισχυουσών απαιτήσεων επεξεργασίας ηλεκτρονικών αποβλήτων | 38-43 |
| Αντιμετώπιση της εγκληματικής δραστηριότητας στη διαχείριση των ηλεκτρονικών αποβλήτων | 44-52 |
| Περαιτέρω αύξηση της συλλογής, ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης των ηλεκτρονικών αποβλήτων | 53-60 |
| Τελικές παρατηρήσεις | 61-63 |
| Παραρτήματα | |
| Παράρτημα I — Συνοπτική παρουσίαση των τιμών-στόχου για την ανάκτηση και την ανακύκλωση ΑΗΗΕ που έχει ορίσει η ΕΕ | |
| Παράρτημα II — Στοιχεία για τη συλλογή και την ανάκτηση ΑΗΗΕ | |
| Παράρτημα III — Έλεγχοι για τα ηλεκτρονικά απόβλητα στα κράτη μέλη της ΕΕ | |
| Ακρωνύμια και συντομογραφίες | |
| Γλωσσάριο | |
| Κλιμάκιο του ΕΕΣ | |

Σύνοψη

I Ως απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), γνωστά επίσης ως «ηλεκτρονικά απόβλητα», ορίζονται διάφορα είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που έχουν παύσει να έχουν αξία για τους χρήστες τους ή δεν εκπληρώνουν πλέον τον αρχικό σκοπό τους. Οι επικίνδυνες ουσίες που περιέχονται συχνά σε αυτού του είδους τα απόβλητα τα καθιστούν επιβλαβή για το περιβάλλον. Τα ηλεκτρονικά απόβλητα συχνά περιέχουν επίσης μέταλλα και πλαστικά που χρησιμεύουν ως πρώτες ύλες για νέα προϊόντα, γεγονός που τα καθιστά κατάλληλα για ανακύκλωση.

II Το παρόν έγγραφο δεν αποτελεί έκθεση ελέγχου, αλλά επισκόπηση βασισμένη, κατά κύριο λόγο, σε δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες ή σε υλικό που συγκεντρώθηκε ειδικώς για τον σκοπό αυτό. Εστιάζει στον ρόλο και τις δράσεις που έχει αναλάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με τη διαχείριση των ηλεκτρονικών αποβλήτων στην ΕΕ. Παρουσιάζει την απάντηση της ΕΕ στο πρόβλημα και υπογραμμίζει ορισμένες βασικές προκλήσεις που εξακολουθούν να υπάρχουν σε σχέση με την εφαρμογή της οδηγίας ΑΗΗΕ. Η δημοσίευση αυτής της επισκόπησης κατά το πρώτο τρίμηνο του 2021 παρέχει στην Επιτροπή την ευκαιρία να τη λάβει υπόψη στο πλαίσιο της «πρωτοβουλίας για την κυκλικότητα των ηλεκτρονικών προϊόντων», που είναι προγραμματισμένη για το τελευταίο τρίμηνο του 2021.

III Η ΕΕ εξέδωσε την πρώτη οδηγία της για τα ΑΗΗΕ το 2003, η οποία αντικαταστάθηκε από νέα οδηγία το 2012. Η οδηγία θέσπισε την αρχή της «διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού», η οποία, ακολουθώντας την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», επιβάλλει στους παραγωγούς ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού να χρηματοδοτούν τη διαχείριση των ΑΗΗΕ. Επίσης, η οδηγία ΑΗΗΕ ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ παραγωγών και ανακυκλωτών, με σκοπό να βελτιωθεί ο σχεδιασμός των προϊόντων, ώστε να διευκολύνεται η επαναχρησιμοποίησή τους, καθώς και η αποσυναρμολόγηση και η ανάκτηση κατασκευαστικών στοιχείων και υλικών από τα ΑΗΗΕ. Επιπλέον, περιέχει μια σειρά τιμών-στόχου για τη συλλογή και ανάκτηση των ΑΗΗΕ. Το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο απαγορεύουν τις εξαγωγές επικίνδυνων ηλεκτρονικών αποβλήτων σε χώρες που δεν είναι μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ).

IV Το 2019, η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, που υποστήριζε τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας της ΕΕ και την προτεραιοποίηση της μείωσης της κατανάλωσης υλικών και την αύξηση της επαναχρησιμοποίησης έναντι της ανακύκλωσης. Το 2020, η Επιτροπή δημοσίευσε ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία. Στο σχέδιο, τα ηλεκτρονικά είδη και ο εξοπλισμός ΤΠΕ χαρακτηρίζονται ως προϊόντα που απαιτούν επείγουσα δράση και προωθούνται η βελτίωση του σχεδιασμού των προϊόντων, η ενίσχυση του ρόλου των καταναλωτών, καθώς και η κυκλικότητα στις διαδικασίες παραγωγής.

V Αναγνωρίζουμε ότι η ΕΕ διαθέτει ένα πλαίσιο διαχείρισης ηλεκτρονικών αποβλήτων που υπερέρχει συγκριτικά με άλλα μέρη του κόσμου. Τα κράτη μέλη της ΕΕ, κατά μέσο όρο, συλλέγουν και ανακτούν περισσότερα ΑΗΗΕ σε σχέση με τις περισσότερες τρίτες χώρες. Ως σύνολο, η ΕΕ έχει επιτύχει τις προηγούμενες τιμές-στόχο για τη συλλογή και την ανάκτηση ΑΗΗΕ, παρότι ορισμένα κράτη μέλη δεν πέτυχαν την τιμή-στόχο για τη συλλογή του 2016. Στη συνέχεια, η ΕΕ όρισε απαιτητικότερες τιμές-στόχο για τη συλλογή και την ανάκτηση.

VI Αναγνωρίζουμε επίσης ότι η ΕΕ έχει βελτιώσει τη νομοθεσία για τα ηλεκτρονικά απόβλητα, αναθεωρώντας τις τιμές-στόχο, την κατηγοριοποίηση ηλεκτρονικών αποβλήτων και τις διαδικασίες υποβολής εκθέσεων. Η Επιτροπή έχει αξιολογήσει την εφαρμογή της πολιτικής και έχει κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει κατά κρατών μελών.

VII Επισημαίνουμε ότι εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις στη διαχείριση των ηλεκτρονικών αποβλήτων στην ΕΕ. Μία από αυτές είναι η εφαρμογή των ισχυουσών απαιτήσεων επεξεργασίας των ηλεκτρονικών αποβλήτων. Άλλη μία πρόκληση είναι η αντιμετώπιση της κακής διαχείρισής τους, οι παράνομες μεταφορές και άλλες εγκληματικές δραστηριότητες. Επιπλέον, η ΕΕ προβληματίζεται σε σχέση με την περαιτέρω αύξηση της συλλογής, ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης ηλεκτρονικών αποβλήτων.

Εισαγωγή

Πλαίσιο πολιτικής

01 Ως απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ ή ηλεκτρονικά απόβλητα) ορίζονται διάφορα είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που παύουν να έχουν αξία για τους χρήστες τους ή δεν εκπληρώνουν πλέον τον αρχικό σκοπό τους¹. Ο ορισμός περιλαμβάνει μια ολόκληρη σειρά συσκευών, που ξεκινά από μικρές οικιακές συσκευές και εξοπλισμό ΤΠ και φθάνει έως τον εξοπλισμό μεγάλου μεγέθους, όπως οι φωτοβολταϊκοί συλλέκτες ή οι αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ΑΤΜ). Δεν περιλαμβάνει τις μπαταρίες, οι οποίες, στην ΕΕ, καλύπτονται από χωριστή νομοθεσία.

02 Τα ΑΗΗΕ, εάν δεν υποστούν κατάλληλη επεξεργασία, είναι επιβλαβή για το περιβάλλον, καθώς συχνά περιέχουν περίπλοκους συνδυασμούς εξαιρετικά τοξικών ουσιών. Η καύση μη επεξεργασμένων ΑΗΗΕ μπορεί να απελευθερώσει επιβλαβή χημικές ουσίες, όπως διοξίνες². Η χρήση ορισμένων μετάλλων, όπως μολύβδου και υδραργύρου, σε τέτοιου είδους εξοπλισμό έχει περιοριστεί στην ΕΕ από το 2003³, αλλά αυτά μπορεί να υπάρχουν ακόμη σε παλαιότερα προϊόντα.

¹ Gill, Gitanjali Nain, [Electronic waste](#). *Encyclopaedia Britannica*, Μάιος 2016.

² Perkins, Devin N.; Brune Drisse, Marie-Noel; Nxele, Tapiwa; Sly, Peter D. [E-Waste: A Global Hazard](#). *Annals of Global Health*. Νοέμβριος 2014, σ. 286-295.

³ Οδηγία 2002/95/ΕΚ (δεν ισχύει πλέον) και οδηγία 2011/65/ΕΕ.

03 Η κατάλληλη επεξεργασία των ηλεκτρονικών αποβλήτων μπορεί να αποφέρει σημαντικά οικονομικά οφέλη και να μειώσει τη ζήτηση πρώτων υλών. Παραδείγματος χάριν, ένας τόνος έξυπνων τηλεφώνων περιέχει περίπου 100 φορές περισσότερο χρυσό από ό,τι ένας τόνος μεταλλεύματος χρυσού⁴. Τα ηλεκτρονικά απόβλητα μπορεί να περιέχουν επίσης άλλα σημαντικά μέταλλα, όπως χαλκό, νικέλιο, ίνδιο ή παλλάδιο⁵. Η ανακύκλωση των ηλεκτρονικών αποβλήτων συμβάλλει επίσης στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, δεδομένου ότι αποτρέπει τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου που προέρχονται από την παραγωγή νέων υλικών, ιδιαίτερα μετάλλων⁶. Το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ πρόγραμμα ProSUM⁷ έχει εντοπίσει 49 χημικά στοιχεία στα ΑΗΗΕ, πολλά από τα οποία μπορούν να ανακυκλωθούν για να χρησιμοποιηθούν σε άλλα προϊόντα⁸. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κατατάξει τα 18 από αυτά τα 49 στοιχεία στις κρίσιμες πρώτες ύλες, δηλαδή στις σημαντικές από οικονομικής άποψης ύλες, με υψηλό κίνδυνο εφοδιασμού⁹ (βλέπε [γράφημα 1](#)).

⁴ Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, *A New Circular Vision for Electronics: Time for a Global Reboot*, 2019.

⁵ INTOSAI, *Auditing Waste Management*, Οκτώβριος 2016, σ. 16.

⁶ Golsteijn, Laura· Martinez, Elsa V. *The Circular Economy of E-Waste in the Netherlands: Optimizing Material Recycling and Energy Recovery*. *Journal of Engineering*, τόμος 2017, σ. 3-4.

⁷ *Prospecting Secondary raw materials in the Urban mine and Mining waste (ProSUM)*, χρηματοδοτούμενο στο πλαίσιο του «Ορίζων 2020»-ΕΕ.3.5.4, συμφωνία επιχορήγησης αριθ. 641999.

⁸ Huisman, Jaco et al., *Prospecting Secondary Raw Materials in the Urban Mine and mining wastes (ProSUM) - Final Report*, 21 Δεκεμβρίου 2017, Βρυξέλλες, Βέλγιο. Βλέπε επίσης το έργο του ProSUM Urban Mine Platform.

⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Ανθεκτικότητα ως προς τις πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας: Χαρτογραφώντας την πορεία προς μεγαλύτερη ασφάλεια και βιωσιμότητα*, COM(2020) 474 final, σ. 1 και παράρτημα 1.

Γράφημα 1 – Επισήμανση χημικών στοιχείων που εντοπίζονται στα ΑΗΗΕ και κρίσιμων πρώτων υλών στον περιοδικό πίνακα στοιχείων

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|----|----|----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|----|
| 1 | 1 | 2 | | | | | | | | | | | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | |
| 1 | H | | | | | | | | | | | | | | | | | | He |
| 2 | 3 | 4 | | | | | | | | | | | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | |
| | Li | Be | | | | | | | | | | | B | C | N | O | F | Ne | |
| 3 | 11 | 12 | 3 | | | | | | | | | | | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 |
| | Na | Mg | | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | Al | Si | P | S | Cl | Ar | |
| 4 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | |
| | K | Ca | Sc | Ti | V | Cr | Mn | Fe | Co | Ni | Cu | Zn | Ga | Ge | As | Se | Br | Kr | |
| 5 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50 | 51 | 52 | 53 | 54 | |
| | Rb | Sr | Y | Zr | Nb | Mo | Tc | Ru | Rh | Pd | Ag | Cd | In | Sn | Sb | Te | I | Xe | |
| 6 | 55 | 56 | 57 | 72 | 73 | 74 | 75 | 76 | 77 | 78 | 79 | 80 | 81 | 82 | 83 | 84 | 85 | 86 | |
| | Cs | Ba | La | Hf | Ta | W | Re | Os | Ir | Pt | Au | Hg | Tl | Pb | Bi | Po | At | Rn | |
| 7 | 87 | 88 | 89 | 104 | 105 | 106 | 107 | 108 | 109 | 110 | 111 | 112 | 113 | 114 | 115 | 116 | 117 | 118 | |
| | Fr | Ra | Ac | Rf | Db | Sg | Bh | Hs | Mt | Ds | Rg | Cn | Nh | Fl | Mc | Lv | Ts | Og | |
| | | | | 58 | 59 | 60 | 61 | 62 | 63 | 64 | 65 | 66 | 67 | 68 | 69 | 70 | 71 | | |
| | | | | Ce | Pr | Nd | Pm | Sm | Eu | Gd | Tb | Dy | Ho | Er | Tm | Yb | Lu | | |
| | | | | 90 | 91 | 92 | 93 | 94 | 95 | 96 | 97 | 98 | 99 | 100 | 101 | 102 | 103 | | |
| | | | | Th | Pa | U | Np | Pu | Am | Cm | Bk | Cf | Es | Fm | Md | No | Lr | | |

Στοιχείο που εντοπίζεται σε ΑΗΗΕ
 Κρίσιμες πρώτες ύλες
 Κρίσιμες πρώτες ύλες που εντοπίζονται σε ΑΗΗΕ

Σημ.: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή περιλαμβάνει τον βωξίτη, ένα πέτρωμα με υψηλή περιεκτικότητα αλουμινίου, στον κατάλογο κρίσιμο πρώτων υλών, και όχι το ίδιο το αλουμίνιο ως χημικό στοιχείο.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων από την [Urban Mine Platform](#) και την [Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#).

04 Η ΕΕ νομοθέτησε πρώτη φορά σχετικά με τα ηλεκτρονικά απόβλητα το 2003 (η πρώτη οδηγία ΑΗΗΕ¹⁰). Η εν λόγω οδηγία ενθάρρυνε τη λειτουργία συστημάτων συλλογής που έδιναν τη δυνατότητα στους καταναλωτές να επιστρέφουν τα ΑΗΗΕ τους δωρεάν, με βάση την αρχή της «διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού» (βλέπε [πλαίσιο 1](#)). Το 2012, η ΕΕ ενέκρινε μια αναδιατύπωση της οδηγίας (δεύτερη οδηγία ΑΗΗΕ)¹¹.

¹⁰ Οδηγία 2002/96/ΕΚ.

¹¹ Οδηγία 2012/19/ΕΕ.

Πλαίσιο 1

Κατανόηση της «διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού»

Η διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού είναι μια πρακτική εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», στο πλαίσιο της οποίας οι παραγωγοί είναι υπεύθυνοι για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων τους καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους¹².

Η οδηγία-πλαίσιο της ΕΕ για τα απόβλητα ορίζει το «πρόγραμμα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού» ως «δέσμη κανόνων που καθορίζονται από τα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι παραγωγοί» φέρουν ευθύνη (οικονομική ή/και οργανωτική) «για τη διαχείριση του σταδίου του κύκλου ζωής ενός προϊόντος που καθίσταται απόβλητο»¹³.

Οι παραγωγοί και εισαγωγείς ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, καθώς και οι εξουσιοδοτημένοι αντιπρόσωποι στα κράτη μέλη, μπορούν να μεριμνούν μεμονωμένα για τα ηλεκτρονικά απόβλητα, οργανώνοντας απευθείας τη συλλογή και την επακόλουθη διαχείρισή τους. Μπορούν επίσης να συμμετέχουν σε ένα συλλογικό σύστημα, συστήνοντας και χρηματοδοτώντας, επί παραδείγματι, μαζί με άλλους παραγωγούς, έναν «οργανισμό ευθύνης του παραγωγού» που αναλαμβάνει τη διαχείριση των ηλεκτρονικών αποβλήτων.

05 Σύμφωνα με την οδηγία ΑΗΗΕ, τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν τη δημιουργία συστημάτων για τη δωρεάν επιστροφή των ηλεκτρονικών αποβλήτων (στον τελικό κάτοχο)¹⁴. Οι παραγωγοί ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού χρηματοδοτούν αυτά τα συστήματα ανάλογα με το αντίστοιχο μερίδιό τους στην αγορά ανά τύπο εξοπλισμού, βάσει ρυθμίσεων που διαφέρουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, σύμφωνα με τις ελάχιστες απαιτήσεις που καθορίζουν τόσο η οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα¹⁵ όσο και η οδηγία ΑΗΗΕ.

06 Η διαχείριση των αποβλήτων είναι ένας ευρύς όρος που χρησιμοποιείται για να ορίσει τη συλλογή, τη μεταφορά, την ανάκτηση και τη διάθεση όλων των ειδών αποβλήτων¹⁶. Η οδηγία ΑΗΗΕ περιέχει διατάξεις σχετικά με τις ακόλουθες εργασίες

¹² Rouikli, Kleonik, *Concretising the role of extended producer responsibility in European Union waste law and policy*, *ERA Forum*. Τόμος 20, Φεβρουάριος 2020, σ. 494.

¹³ Οδηγία 2008/98/ΕΚ, άρθρο 3 σημείο 21.

¹⁴ Οδηγία 2012/19/ΕΕ, άρθρο 5.

¹⁵ Οδηγία 2008/98/ΕΚ, άρθρο 8α.

¹⁶ Οδηγία 2008/98/ΕΚ, άρθρο 3, παράγραφος 9.

διαχείρισης ηλεκτρονικών αποβλήτων: χωριστή συλλογή ΑΗΗΕ, κατάλληλη επεξεργασία, μεταφορές ΑΗΗΕ, ανάκτηση (συμπεριλαμβανομένης της ανακύκλωσης και της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση) και περιβαλλοντικά ορθή διάθεση.

07 Η οδηγία ΑΗΗΕ ενθαρρύνει επίσης την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα. Λαμβανομένης υπόψη αυτής της ιεράρχησης, η οδηγία ΑΗΗΕ προβλέπει συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ παραγωγών και ανακυκλωτών, με σκοπό τη βελτίωση του σχεδιασμού των προϊόντων, ώστε να διευκολυνθεί η επαναχρησιμοποίηση, καθώς και η αποσυναρμολόγηση και η ανάκτηση των κατασκευαστικών στοιχείων και των υλικών των ΑΗΗΕ. Στο **γράφημα 2** παρατίθενται παραδείγματα της εφαρμογής της ιεράρχησης των αποβλήτων σε ένα ψυγείο.

Γράφημα 2 – Παράδειγμα: εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων σε ένα ψυγείο

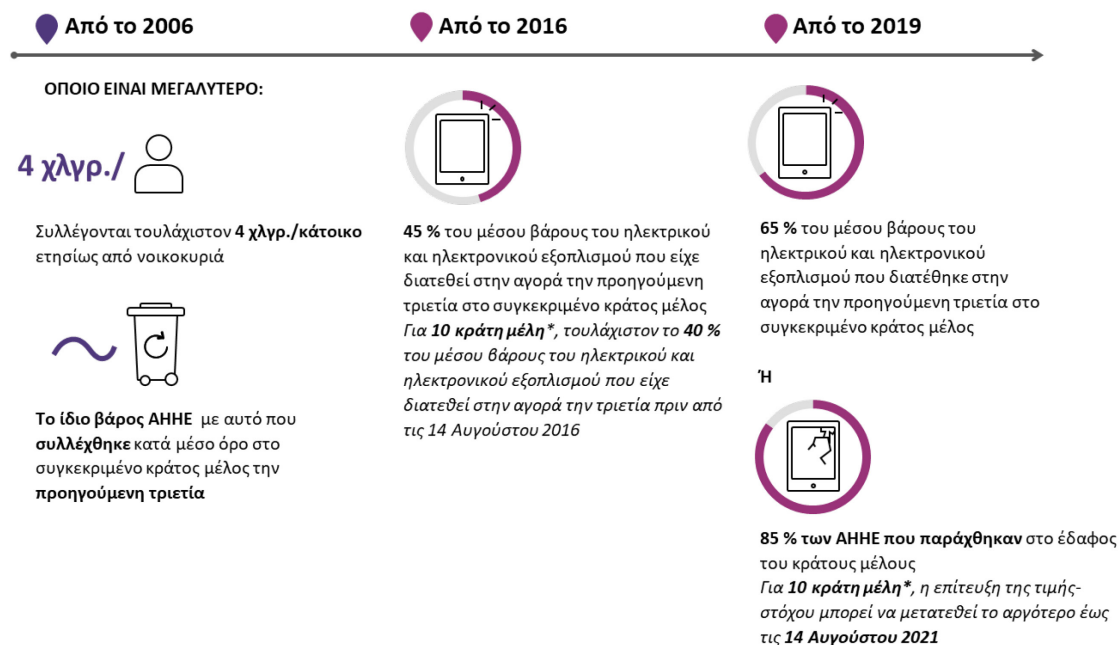



Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της **οδηγίας-πλαίσιο για τα απόβλητα**.


08 Η οδηγία ΑΗΗΕ ορίζει σειρά τιμών-στόχου για τη συλλογή ΑΗΗΕ (βλέπε **γράφημα 3**), και επίσης διάφορες τιμές-στόχο για την ανάκτηση με ελάχιστες τιμές για την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και για την ανακύκλωση (βλέπε

παράρτημα I). Η ανάκτηση σχετίζεται με την ανακύκλωση και την εξαγωγή μετάλλων και μεταλλικών ενώσεων, καθώς και με την αποτέφρωση για παραγωγή ενέργειας¹⁷.

Γράφημα 3 – Τιμές-στόχος για τη συλλογή ηλεκτρονικών αποβλήτων με βάση την οδηγία ΑΗΗΕ



 Τιμή-στόχος που καθορίστηκε στην πρώτη οδηγία ΑΗΗΕ

 Τιμές-στόχος που καθορίστηκαν στην τρέχουσα οδηγία ΑΗΗΕ

*BG, CZ, LV, LT, HU, MT, PL, RO, SI, SK

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της οδηγίας 2012/19/ΕΕ και της οδηγίας 2002/96/ΕΚ.

09 Για την προστασία του περιβάλλοντος, η οδηγία ΑΗΗΕ θεσπίζει κοινές απαιτήσεις επεξεργασίας ηλεκτρονικών αποβλήτων για όλη την ΕΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίσουν πρόσθετα ελάχιστα πρότυπα ποιότητας για την επεξεργασία των ΑΗΗΕ που συλλέγονται. Επίσης, με την οδηγία η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εγκρίνει εκτελεστικές πράξεις που θεσπίζουν ελάχιστα πρότυπα ποιότητας για την επεξεργασία των ΑΗΗΕ (περιλαμβανομένων της ανάκτησης, της ανακύκλωσης και της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση), με βάση το έργο των οργανισμών τυποποίησης στο πλαίσιο της εντολής της Επιτροπής¹⁸.

¹⁷ Οδηγία 2008/98/ΕΚ, παράρτημα II.

¹⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Mandate M/518 - Mandate to the European Standardisation Organisations for Standardisation in the Field of Waste Electrical and Electronic Equipment, 24 Ιανουαρίου 2013.

10 Η οδηγία ΑΗΗΕ ορίζει ότι οι μεταφορές ΑΗΗΕ σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ ή σε τρίτες χώρες μπορούν να πραγματοποιούνται μόνο αν συμμορφώνονται με τη νομοθεσία της ΕΕ για τις μεταφορές αποβλήτων. Σε περίπτωση μεταφορών αποβλήτων σε χώρες εκτός ΕΕ, το δίκαιο της ΕΕ απαγορεύει τις εξαγωγές επικίνδυνων αποβλήτων σε χώρες εκτός ΕΕ που δεν είναι μέλη του ΟΟΣΑ¹⁹. Από το 2019, η διεθνής νομοθεσία απαγορεύει επίσης τις εξαγωγές διαφόρων επικίνδυνων αποβλήτων, περιλαμβανομένων των επικίνδυνων ηλεκτρονικών αποβλήτων, από την ΕΕ σε χώρες που δεν είναι μέλη του ΟΟΣΑ²⁰.

Ρόλοι και αρμοδιότητες

11 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος (ΓΔ ENV), προτείνει πολιτική (περιλαμβανομένης νέας νομοθεσίας) και παρακολουθεί την εφαρμογή της πολιτικής για τα ηλεκτρονικά απόβλητα. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει κατά κρατών μελών, όταν αυτά δεν συμμορφώνονται με τη νομοθεσία της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), μια άλλη Γενική Διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είναι αρμόδια για τη συγκέντρωση των στοιχείων που συλλέγονται από τα κράτη μέλη σχετικά με τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό (ΗΗΕ) που διατίθεται στην αγορά, τη συλλογή των ΑΗΗΕ, την ανάκτηση των ΑΗΗΕ (περιλαμβανομένων της ανακύκλωσης και της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση) και τα εξαγόμενα ΑΗΗΕ, καθώς και για τη διενέργεια ελέγχων της συνέπειας των στοιχείων αυτών²¹. Επίσης, η Eurostat υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με την επίτευξη των τιμών-στόχου²².

12 Η ΕΕ χρηματοδοτεί την έρευνα και την ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα των ηλεκτρονικών αποβλήτων, έχοντας διαθέσει σχεδόν 100 εκατομμύρια ευρώ μέσω του προγράμματος «Ορίζων 2020»²³ και πάνω από 8 εκατομμύρια ευρώ μέσω του προγράμματος LIFE²⁴. Στον προϋπολογισμό της ΕΕ προβλέπεται επίσης χρηματοδότηση για γενικές υποδομές αποβλήτων μέσω του Ταμείου Συνοχής και του

¹⁹ Κανονισμός αριθ. 1013/2006, άρθρο 36.

²⁰ Σύμβαση της Βασιλείας για τον έλεγχο της διασυνοριακής διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων και της διάθεσής τους, παράρτημα VII.

²¹ Οδηγία 2012/19/ΕΕ, άρθρο 16, και εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής (ΕΕ) 2019/2193.

²² Βλέπε Eurostat, Waste statistics – electrical and electronic equipment.

²³ Βλέπε βάση δεδομένων CORDIS.

²⁴ Βλέπε βάση δεδομένων των έργων του προγράμματος LIFE.

Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, αλλά με βάση τα στοιχεία που δημοσιεύονται από την Επιτροπή δεν είναι δυνατό να προσδιοριστεί αν ένα μερίδιο αυτής της χρηματοδότησης διατίθεται σε υποδομές που αφορούν τα ηλεκτρονικά απόβλητα²⁵.

13 Τα κράτη μέλη έχουν μεταφέρει την οδηγία ΑΗΗΕ στο εθνικό δίκαιο και έχουν καθορίσει διαδικασίες για την εφαρμογή της. Επίσης, υποβάλλουν στοιχεία στη Eurostat.

14 Οι παραγωγοί ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, οι εισαγωγείς (και οι εξουσιοδοτημένοι αντιπρόσωποι) στα κράτη μέλη είναι υπεύθυνοι να εξασφαλίζουν ότι τα προϊόντα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ συμμορφώνονται με τους νόμους της ΕΕ, και να χρηματοδοτούν τη διαχείριση των ηλεκτρονικών αποβλήτων.

Ηλεκτρονικά απόβλητα, Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και κυκλική οικονομία

15 Το 2019, η Επιτροπή δημοσίευσε την ανακοίνωσή της σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Αυτή η συμφωνία αποτελεί έναν «αρχικό χάρτη πορείας των βασικών πολιτικών και μέτρων», που αποσκοπεί «στον μετασχηματισμό της ΕΕ σε μια δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία που διαθέτει μια οικονομία σύγχρονη, ανταγωνιστική και αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων»²⁶. Μεταξύ μιας σειράς τιμών-στόχου και δράσεων, η ανακοίνωση προβλέπει ένα «νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία». Σε μια κυκλική οικονομία, τα προϊόντα και τα υλικά που αυτά περιέχουν θεωρούνται εξόχως πολύτιμα: συνεπώς ο στόχος είναι τα απόβλητα να μειώνονται στο ελάχιστο και να διατηρούνται τα υλικά κατά το δυνατόν εντός της οικονομίας²⁷. Στο πλαίσιο αυτό, δίνεται προτεραιότητα στη μείωση της χρήσης και στην αύξηση της επαναχρησιμοποίησης των υλικών έναντι της ανακύκλωσής τους, οπότε απαιτείται ενίσχυση της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού.

²⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανοιχτή πύλη δεδομένων, δεδομένα σχετικά με το [Ταμείο Συνοχής](#) και το [Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης](#).

²⁶ COM(2019) 640 final, σ. 2..

²⁷ Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, [Closing the loop: New circular economy package](#), Ιανουάριος 2016, σ. 2-3.

16 Τον Μάρτιο του 2020, η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση με τίτλο «Ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία – Για μια πιο καθαρή και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη»²⁸. Η ανακοίνωση αναγνωρίζει τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό ως μια από τις βασικές αξιακές αλυσίδες, που απαιτεί «άμεσες, ολοκληρωμένες και συντονισμένες ενέργειες».

17 Η Επιτροπή σκοπεύει να παρουσιάσει μια «πρωτοβουλία για την κυκλικότητα των ηλεκτρονικών προϊόντων» κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2021²⁹, η οποία θα έχει ως στόχο να προωθήσει την επιμήκυνση της διάρκειας ζωής των προϊόντων και αναμένεται να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα εξής³⁰:

- κανονιστικά μέτρα που θα καλύπτουν τον σχεδιασμό του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και θα αποσκοπούν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, της ανθεκτικότητας, της δυνατότητας επισκευής, της δυνατότητας αναβάθμισης, της συντήρησης, της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης του ΗΗΕ·
- εστίαση στα ηλεκτρονικά και ΤΠΕ προϊόντα ως τομέα προτεραιότητας για την εφαρμογή της πολιτικής του «δικαιώματος στην επισκευή», περιλαμβανομένου του δικαιώματος ενημέρωσης απαρχαιωμένου λογισμικού·
- κανονιστικά μέτρα για τους φορτιστές κινητών τηλεφώνων και παρόμοιων συσκευών·
- βελτίωση της συλλογής ΑΗΗΕ, μεταξύ άλλων μέσω της διερεύνησης ενός συστήματος επιστροφής παλαιών κινητών τηλεφώνων, ταμπλετών και φορτιστών σε επίπεδο ΕΕ·
- επανεξέταση των ενωσιακών κανόνων για τις επικίνδυνες ουσίες στον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό.

²⁸ COM(2020) 98 final.

²⁹ COM(2020) 690 final, παράρτημα.

³⁰ COM(2020) 98 final, ενότητα 3.1.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης της επισκόπησης

18 Η παρούσα επισκόπηση εστιάζει στον ρόλο και στις δράσεις που έχει αναλάβει η ΕΕ σχετικά με τα ΑΗΗΕ, κάνοντας απολογισμό των δράσεών της στο θέμα των ηλεκτρονικών αποβλήτων και παρουσιάζοντας τις βασικές προκλήσεις που αφορούν την εφαρμογή της οδηγίας ΑΗΗΕ. Η παρούσα επισκόπηση καλύπτει την περίοδο από την έναρξη ισχύος της οδηγίας ΑΗΗΕ του 2012 (Αύγουστος του 2012) έως τον Ιανουάριο του 2021. Εστίασαμε στον εντοπισμό των προκλήσεων όσον αφορά τη διαχείριση των ηλεκτρονικών αποβλήτων στην ΕΕ. Πραγματοποιήσαμε συναντήσεις με υπαλλήλους της ΓΔ ENV, και επίσης εξετάσαμε:

- ο εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ)³¹ και των εθνικών ανώτατων οργάνων ελέγχου (ΑΟΕ),
- ο αξιολογήσεις πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ειδικότερα την τελική έκθεση σχετικά με την προώθηση της συμμόρφωσης των ΑΗΗΕ του 2017,
- ο εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μεταξύ άλλων από την Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ΥΕΕΚ),
- ο δημοσιεύσεις πανεπιστημιακών, ομάδες προβληματισμού και ΜΚΟ σχετικά με τη διαχείριση των ΑΗΗΕ.

³¹ **Ειδική έκθεση 01/2020** (Η δράση της ΕΕ στον τομέα του οικολογικού σχεδιασμού και της ενεργειακής επισήμανσης: Η σημαντική συμβολή της στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης περιορίζεται λόγω μεγάλων καθυστερήσεων και προβλημάτων μη συμμόρφωσης) και **ειδική έκθεση 16/2019** (Ευρωπαϊκοί περιβαλλοντικοί οικονομικοί λογαριασμοί: υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της χρησιμότητάς τους για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής).

19 Το παρόν έγγραφο δεν αποτελεί έκθεση ελέγχου, αλλά επισκόπηση βασισμένη, κατά κύριο λόγο, σε δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες ή σε υλικό που συγκεντρώθηκε ειδικώς για τον σκοπό αυτό. Ενοποιεί σε ένα ενιαίο έγγραφο πληροφορίες και γνώσεις σχετικά με την κατάσταση της πολιτικής για τα ηλεκτρονικά απόβλητα στην ΕΕ, καθώς και σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ όσον αφορά τη βελτίωση της ανάκτησης των ηλεκτρονικών αποβλήτων, συνεισφέροντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην ευρύτερη συζήτηση για τη μείωση των αποβλήτων και τους τρόπους ενίσχυσης της κυκλικής οικονομίας. Η δημοσίευση αυτής της επισκόπησης κατά το πρώτο τρίμηνο του 2021 παρέχει στην Επιτροπή την ευκαιρία να τη λάβει υπόψη στο πλαίσιο της «πρωτοβουλίας για την κυκλικότητα των ηλεκτρονικών προϊόντων», που είναι προγραμματισμένη για το τελευταίο τρίμηνο του 2021.

Το πλαίσιο της ΕΕ για την αντιμετώπιση των ηλεκτρονικών αποβλήτων

Η ΕΕ συλλέγει και ανακτά περισσότερα ηλεκτρονικά απόβλητα από ό,τι τα περισσότερα άλλα μέρη του πλανήτη

20 Οι παγκόσμιες στατιστικές για τα ηλεκτρονικά απόβλητα δείχνουν υψηλότερα ποσοστά συλλογής και επεξεργασίας ηλεκτρονικών αποβλήτων στην ΕΕ από ό,τι στα περισσότερα μέρη του κόσμου. Τα στοιχεία από την Παγκόσμια σύμπραξη συλλογής στατιστικών στοιχείων για τα ηλεκτρονικά απόβλητα (Global E-Waste Statistics Partnership) αναδεικνύουν την Ευρώπη (τόσο τα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και τις χώρες εκτός ΕΕ) ως την ήπειρο με την υψηλότερη κατά κεφαλήν παραγωγή ηλεκτρονικών αποβλήτων, αλλά και ως το μέρος του κόσμου με τα υψηλότερα ποσοστά συλλογής και ανακύκλωσης ΑΗΗΕ. Η Ευρώπη παράγει κατά κεφαλήν ποσότητα ηλεκτρονικών αποβλήτων συγκρίσιμη με αυτή της αμερικανικής ηπείρου και της Ωκεανίας, αλλά έχει υπερτετραπλάσιο ποσοστό συλλογής και ανακύκλωσης (βλέπε [πίνακα 1](#)).

Πίνακας 1 – Παραγωγή, συλλογή και ανακύκλωση αποβλήτων ανά ήπειρο (2019)

| Δείκτες | | Αφρική | Αμερικανική ήπειρος | Ασία | Ευρώπη | Ωκεανία |
|--|---|--------|---------------------|------|--------|---------|
| Παραγόμενα ηλεκτρονικά απόβλητα | Σύνολο (εκατ. τόνοι) | 2,9 | 13,1 | 24,9 | 12,0 | 0,7 |
| | Κατά κεφαλήν (χλγρ.) | 2,5 | 13,3 | 5,6 | 16,2 | 16,1 |
| Ηλεκτρονικά απόβλητα καταγεγραμμένα ως συλλεχθέντα και καταλλήλως ανακυκλωμένα | Σύνολο (εκατ. τόνοι) | 0,03 | 1,2 | 2,9 | 5,1 | 0,06 |
| | Μερίδιο συνολικών παραχθέντων αποβλήτων (%) | 0,9 | 9,4 | 11,7 | 42,5 | 8,8 |

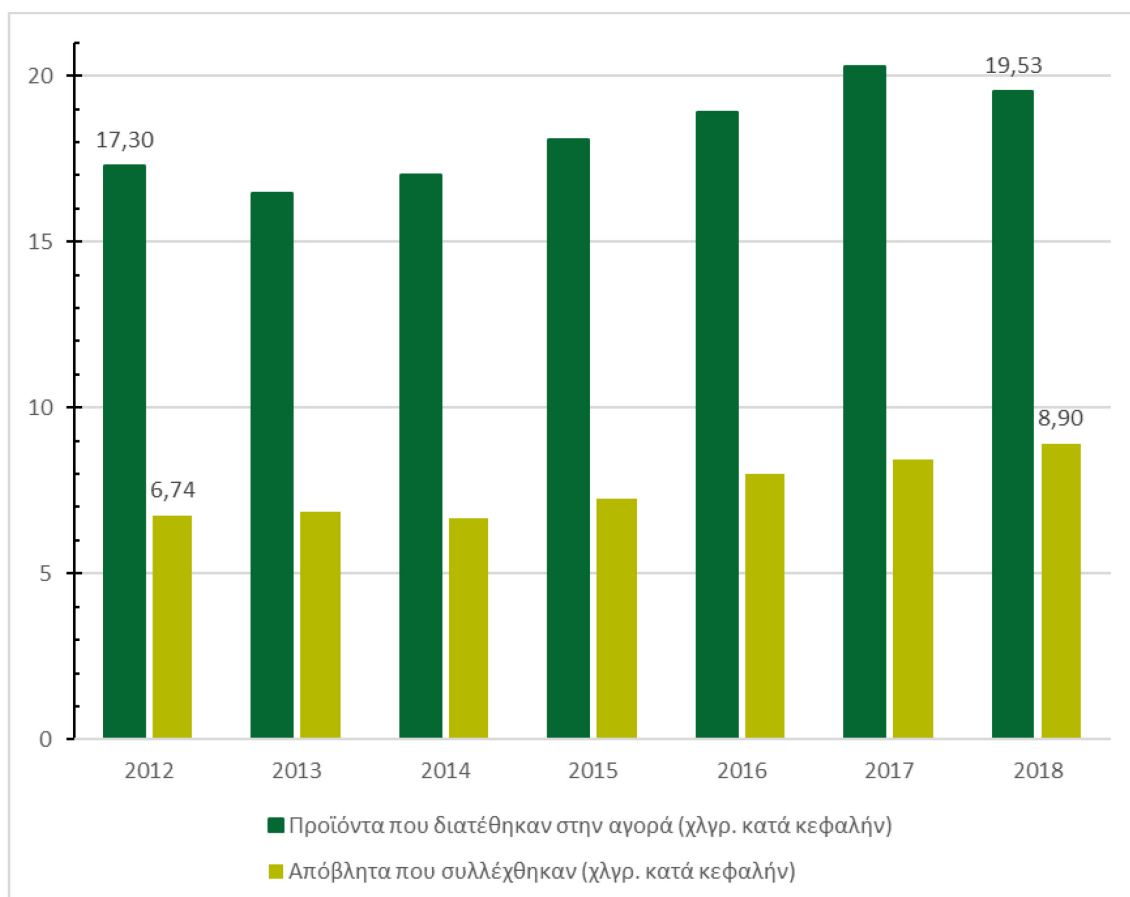
Πηγή: ΕΕΣ, με στοιχεία από το [Global E-waste Monitor 2020](#).

21 Οι επιδόσεις των κρατών μελών της ΕΕ στη συλλογή ηλεκτρονικών αποβλήτων τείνουν να υπερβαίνουν αυτές των περισσότερων χωρών εκτός ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων ανεπτυγμένων χωρών όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Ιαπωνία (βλέπε [γράφημα 1](#) στο [παράρτημα II](#)).

Η συλλογή και η ανάκτηση ηλεκτρονικών αποβλήτων στην ΕΕ έχουν βελτιωθεί με την πάροδο του χρόνου

22 Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, η κατά κεφαλήν συλλεγόμενη ποσότητα ΑΗΗΕ αυξήθηκε στην ΕΕ την περίοδο 2012-2018 (βλέπε [γράφημα 4](#), και [γράφημα 2](#) στο [παράρτημα II](#)). Τα στοιχεία που ήταν διαθέσιμα έως το 2018 δείχνουν ότι, παρά τις διαφορές μεταξύ κρατών μελών, η συνολική τάση στο ποσοστό συλλογής ΑΗΗΕ στην ΕΕ ήταν αυξητική (σε σχέση με το μέσο βάρος των προϊόντων που διατέθηκαν στην αγορά την προηγούμενη τριετία, βλέπε [πίνακα 1](#) στο [παράρτημα II](#)).

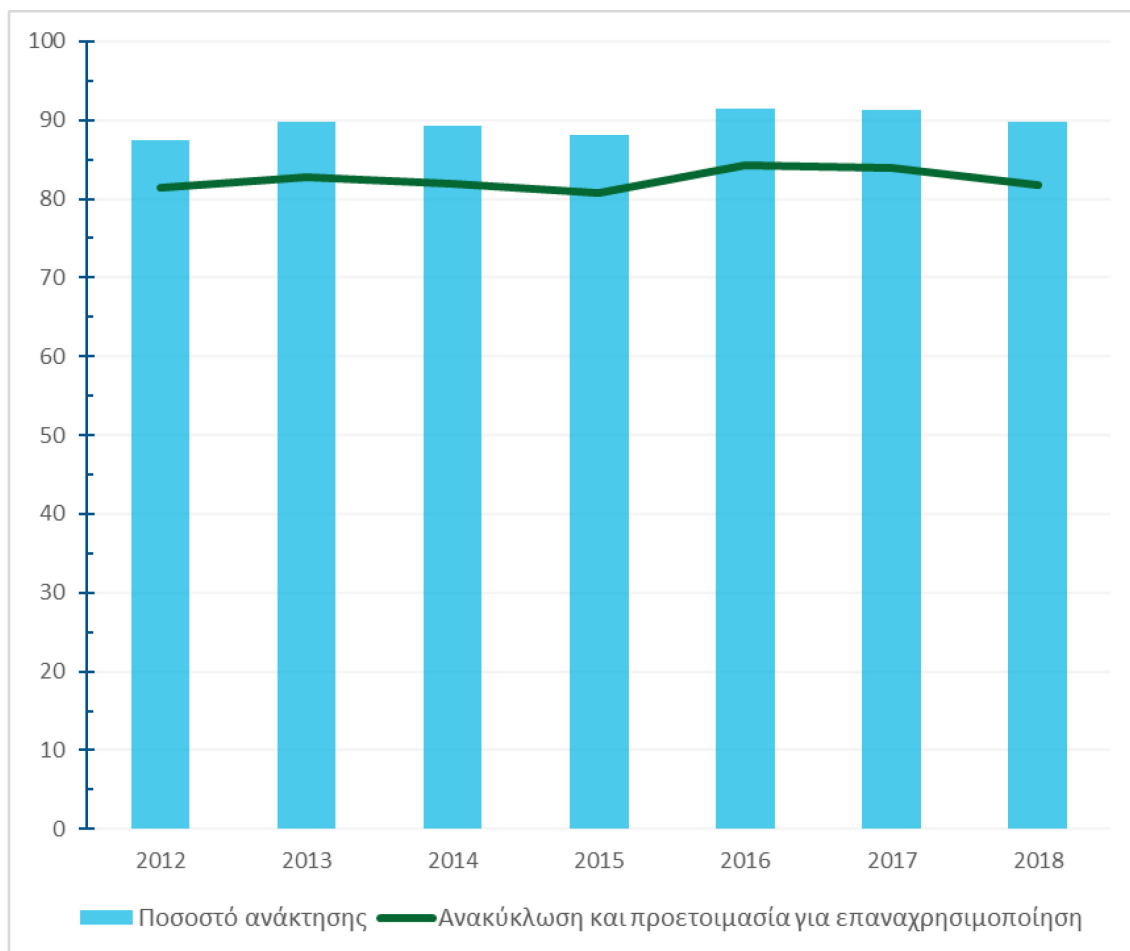
Γράφημα 4 – Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός που διατέθηκε στην αγορά και ΑΗΗΕ που συλλέχθηκαν (ΕΕ των 27, σε χλγρ. κατά κεφαλήν)



Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat.

23 Η ανάκτηση περιλαμβάνει διάφορα είδη επεξεργασίας, όπως ανακύκλωση, προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και αποτέφρωση (ανάκτηση ενέργειας). Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, στην ΕΕ, μεταξύ 2012 και 2018, ανακτήθηκε πάνω από το 87 % των ΑΗΗΕ που συλλέχθηκαν, και ανακυκλώθηκε πάνω από το 80 % (βλέπε [γράφημα 5](#)).

Γράφημα 5 – Ποσοστό ανάκτησης ΑΗΗΕ και ποσοστό ανακύκλωσης και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση (ΕΕ των 27, σε %)



Σημ.: Το ποσοστό είναι σχετικό με τα ΑΗΗΕ που συλλέχθηκαν.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat.

Η ΕΕ εκπλήρωσε τις προηγούμενες τιμές-στόχο για τη συλλογή και ανάκτηση ΑΗΗΕ, και στη συνέχεια έθεσε απαιτητικότερες

24 Από τις 31 Δεκεμβρίου 2006 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015, τα κράτη μέλη της ΕΕ έπρεπε να επιτύχουν ένα ελάχιστο ποσοστό συλλογής ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης τεσσάρων κιλών κατά μέσο όρο ανά κάτοικο και ανά έτος³². Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, σχεδόν όλες οι χώρες της ΕΕ είχαν επιτύχει αυτόν αυτόν τον τιμή-στόχο έως το 2015 (βλέπε [γράφημα 2](#) στο [παράρτημα II](#)).

³² Οδηγία 2002/96/ΕΚ, άρθρο 5, παράγραφος 5· οδηγία 2012/19/ΕΕ, άρθρο 7, παράγραφος 1.

25 Το 2016, τα κράτη μέλη έπρεπε να επιτύχουν ελάχιστο ποσοστό συλλογής 45 % του συνόλου των ΑΗΗΕ (όχι μόνο οικιακής προέλευσης), σε σχέση με το μέσο βάρος του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που είχε διατεθεί στην αγορά την προηγούμενη τριετία³³. Η Βουλγαρία, η Τσεχία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Ουγγαρία, η Μάλτα, η Πολωνία, η Ρουμανία, η Σλοβενία και η Σλοβακία επωφελήθηκαν από μια παρέκκλιση που τους επέτρεπε να επιτύχουν τιμή-στόχο τουλάχιστον 40 % έως τον Αύγουστο του 2016. Τα περισσότερα κράτη μέλη πέτυχαν την τιμή-στόχο του 45 %, το ίδιο και η ΕΕ συνολικά. Ωστόσο, δύο κράτη μέλη δεν κατάφεραν να την επιτύχουν, και αρκετά σημείωσαν χειρότερες επιδόσεις την επόμενη διετία, έστω και αν έφτασαν το ελάχιστο ποσοστό συλλογής (βλέπε [γράφημα 3](#) και [πίνακα 1](#) στο [παράρτημα II](#)).

26 Από το 2019, τα κράτη μέλη πρέπει να επιτυγχάνουν ελάχιστο ποσοστό συλλογής 65 % του συνόλου των ΑΗΗΕ σε σχέση με το μέσο βάρος του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που διατέθηκε στην αγορά την προηγούμενη τριετία ή, εναλλακτικά, 85 % των ΑΗΗΕ που παράχθηκαν στο έδαφος του κράτους μέλους. Έως τον Ιανουάριο του 2021, δεν υπήρχαν ακόμα διαθέσιμα στοιχεία για τη συλλογή ΑΗΗΕ το 2019.

27 Τα στοιχεία της Eurostat υποδεικνύουν ότι επιτεύχθηκαν οι συγκεκριμένες τιμές-στόχος που είχε θέσει η ΕΕ για την ανάκτηση και την ανακύκλωση για το 2012 και το 2015 (βλέπε [γράφημα 4](#) και [γράφημα 5](#) στο [παράρτημα II](#)). Από το 2018 και μετά, οι τιμές-στόχος για την ανάκτηση ακολουθούν μια διαφορετική κατηγοριοποίηση των ΑΗΗΕ, και τα στοιχεία για την επίτευξή τους δεν ήταν διαθέσιμα έως τον Ιανουάριο του 2021.

³³ Οδηγία 2012/19/ΕΕ, άρθρο 7 παράγραφος 1.

Οι δράσεις της Επιτροπής με σκοπό τη βελτίωση της πολιτικής της ΕΕ για τα ηλεκτρονικά απόβλητα

Η ΕΕ έχει προσαρμόσει τη νομοθεσία της για τα ΑΗΗΕ

28 Η οδηγία ΑΗΗΕ του 2012 διατήρησε τα κύρια χαρακτηριστικά της οδηγίας του 2003, αλλά εισήγαγε αρκετές σημαντικές αλλαγές. Μεταξύ αυτών και μια νέα κατάταξη των ΑΗΗΕ: οι δέκα σχετικά περιορισμένες κατηγορίες μετατράπηκαν σε έξι ανοιχτές κατηγορίες.

29 Μια άλλη τροποποίηση ήταν η εφαρμογή διαφορετικού συστήματος μέτρησης για τον καθορισμό των τιμών-στόχου για τη συλλογή. Σύμφωνα με την οδηγία του 2003, όλα τα κράτη μέλη έπρεπε να συμμορφώνονται με την τιμή-στόχο των 4 χλγρ./κάτοικο για τη συλλογή ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης. Οι τιμές-στόχος για τη συλλογή που καθορίστηκαν στην οδηγία του 2012 για το 2016 και το 2019 ισχύουν για το σύνολο των ΑΗΗΕ (από επιχειρήσεις και νοικοκυριά). Αυτές οι νέες τιμές-στόχος εκφράζονται είτε ως ποσοστό του μέσου βάρους του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που διατέθηκε στην αγορά του κράτους μέλους την προηγούμενη τριετία, είτε ως ποσοστό των ΑΗΗΕ που παράχθηκαν στο κράτος μέλος.

30 Το 2017, η Επιτροπή ενέκρινε εκτελεστικό κανονισμό για τη θέσπιση κοινής μεθοδολογίας για τον υπολογισμό του βάρους του ΗΗΕ που διατίθεται στην εγχώρια αγορά και των παραγόμενων ΑΗΗΕ, με σκοπό να εναρμονίσει τον υπολογισμό του ετήσιου ποσοστού συλλογής ΑΗΗΕ από τα κράτη μέλη³⁴.

31 Το 2018, μια τροποποίηση της οδηγίας ΑΗΗΕ³⁵ ενοποίησε τις υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων σε μια ενιαία ετήσια διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής με βάση ένα υπόδειγμα καθορισμένο από την Επιτροπή³⁶. Μια τροποποίηση της οδηγίας-πλαίσιο για τα απόβλητα του ίδιου έτους θέσπισε γενικές ελάχιστες απαιτήσεις για τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, περιλαμβανομένων αυτών για

³⁴ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2017/699 της Επιτροπής.

³⁵ Οδηγία 2018/849.

³⁶ Οδηγία 2012/19/ΕΕ, άρθρο 16, παράγραφος 6.

τα ΑΗΗΕ³⁷, και απαίτησε τη διαφοροποίηση των τελών που καταβάλλει ο κατασκευαστής ή ο εισαγωγέας στους οργανισμούς ευθύνης του παραγωγού, λαμβανομένων υπόψη πτυχών του οικολογικού σχεδιασμού, όπως η ανθεκτικότητα, η επισκευασιμότητα, η ανακυκλωσιμότητα και η παρουσία επικίνδυνων ουσιών.

32 Το 2019, η Επιτροπή εξέδωσε νομοθεσία για την εναρμόνιση του μορφότυπου των μητρώων των παραγωγών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη³⁸, και για την καθιέρωση διαδικασιών συλλογής και υποβολής στοιχείων που συμπλήρωναν τις αλλαγές του 2018 στις διαδικασίες υποβολής στοιχείων³⁹.

Η Επιτροπή έχει αξιολογήσει την εφαρμογή της πολιτικής και έχει κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει

33 Η Επιτροπή πραγματοποίησε το 2017 «άσκηση προώθησης της συμμόρφωσης για τα ΑΗΗΕ», στο πλαίσιο της οποίας αξιολόγησε τη συμμόρφωση των κρατών μελών με τη νομοθεσία για τα ΑΗΗΕ⁴⁰. Στην άσκηση αυτή χρησιμοποιήθηκε κατάταξη των κρατών μελών της ΕΕ σε τρεις ομάδες ανάλογα με τον βαθμό εκπλήρωσης των κριτηρίων αξιολόγησης (βλέπε [γράφημα 6](#))⁴¹.

³⁷ Οδηγία 2008/98/ΕΚ άρθρο 8α (όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία (ΕΕ) 2018/851).

³⁸ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/290 της Επιτροπής.

³⁹ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/2193 της Επιτροπής.

⁴⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *WEEE compliance promotion exercise – final report*, Δεκέμβριος 2017.

⁴¹ *WEEE compliance promotion exercise – final report*, Δεκέμβριος 2017, σ. 76-84.

Γράφημα 6 – Αξιολόγηση από την Επιτροπή της πολιτικής των κρατών μελών για τη διαχείριση των ΑΗΗΕ (2017)

Ομάδα Α

Υψηλές επιδόσεις βάσει ποσοτικών κριτηρίων ΚΑΙ
Εφαρμογή ενός ισχυρού συνδυασμού ποιοτικών μέτρων

- Αυστρία, Βουλγαρία, Γερμανία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Λιθουανία, Φινλανδία, Γαλλία, Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο

Ομάδα Β

Υψηλές επιδόσεις βάσει ποσοτικών κριτηρίων ΚΑΙ
Εφαρμογή διαφόρων ποιοτικών μέτρων

- Βέλγιο, Λετονία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σουηδία

Ομάδα Γ

Χαμηλές/στάσιμες επιδόσεις βάσει ποσοτικών κριτηρίων Ή
Εφαρμογή περιορισμένων ή και καθόλου ποιοτικών μέτρων

- Τσεχία, Κροατία, Κύπρος, Δανία, Εσθονία, Ελλάδα, Ιταλία, Μάλτα, Ρουμανία, Σλοβενία

Σημ.: Τα αποτελέσματα δεν σημαίνουν απαραίτητα μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία της ΕΕ για τα ΑΗΗΕ.

Πηγή: [WEEE compliance promotion exercise 2017](#).

34 Στην έκθεση της Επιτροπής παρατέθηκαν επίσης παραδείγματα τού τι θεωρείται ορθή πρακτική, όπως:

- ελεύθερος ανταγωνισμός μεταξύ φορέων διαχείρισης ΑΗΗΕ στη Βουλγαρία, με καταμερισμό των καθυκόντων συλλογής βάσει του μεριδίου τους στην αγορά·
- υποχρεωτική επένδυση από παραγωγούς ή οργανισμούς ευθύνης του παραγωγού σε εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στην Πορτογαλία·
- υποχρεωτικές απαιτήσεις ποιότητας της επεξεργασίας στην Ιρλανδία και στη Γαλλία·
- απαγόρευση πληρωμών τοις μετρητοίς στη Γαλλία, με σκοπό να βελτιωθεί η ιχνηλασιμότητα των ΑΗΗΕ και να αντιμετωπιστεί η διαρροή ηλεκτρονικών αποβλήτων εκτός του επίσημου συστήματος·

- ο οικολογική σήμανση του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που είναι σχεδιασμένος ώστε να επισκευάζεται εύκολα, στην Αυστρία
- διαχωρισμός των επαναχρησιμοποιούμενων και μη ΑΗΗΕ σε κύρια και δευτερεύοντα σημεία συλλογής στη Φλάνδρα (Βέλγιο).

35 Η άσκηση προώθησης της συμμόρφωσης για τα ΑΗΗΕ παρείχε επίσης συστάσεις για ζητήματα όπως η διακυβέρνηση και η χρηματοδότηση της διαχείρισης των ΑΗΗΕ, η επιβολή, οι παράνομες δραστηριότητες, η ευαισθητοποίηση, οι ποιότητα των στοιχείων, η διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού, οι υποδομές συλλογής, η επαναχρησιμοποίηση και ο σχεδιασμός των προϊόντων.

36 Η Επιτροπή έχει επίσης αξιολογήσει την πολιτική για τα ΑΗΗΕ σε εκθέσεις προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και σε εκθέσεις ανά τριετία σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας ΑΗΗΕ (βλέπε [γράφημα 7](#)).

Γράφημα 7 – Σύνοψη επιλεγμένων εκθέσεων της Επιτροπής που αξιολογούν την πολιτική για τα ΑΗΗΕ

12 Ιουλίου 2018

Έκθεση εφαρμογής Οδηγίας 2002/96/ΕΚ και 2012/19/ΕΕ σχετικά με τα ΑΗΗΕ: 2013 – 2015

- Μόνο 7 κράτη μέλη μετέφεραν στο δίκαιό τους την οδηγία ΑΗΗΕ εντός της νόμιμης προθεσμίας (14 Φεβρουαρίου 2014). Έως το 2018, όλα τα κράτη μέλη την είχαν μεταφέρει.
- Τα κράτη μέλη συνολικά βελτίωσαν τα ποσοστά συλλογής και ανάκτησης ΑΗΗΕ, παρότι τα στοιχεία δεν ήταν πλήρη για ορισμένα κράτη μέλη.

18 Απριλίου 2017

COM(2017)171 final
Έκθεση σχετικά με την επανεξέταση του πεδίου εφαρμογής της νέας οδηγίας για τα ΑΗΗΕ και σχετικά με την επανεξέταση των προθεσμιών για την επίτευξη των στόχων συλλογής

- Η νέα κατηγοριοποίηση των ΑΗΗΕ δεν άλλαξε το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΑΗΗΕ
- Οι τιμές-στόχος για τη συλλογή που ορίστηκαν για το 2019 ήταν φιλόδοξες αλλά εφικτές, εάν τα κράτη μέλη αντιμετώπιζαν τη μη δηλωμένη συλλογή και την απουσία μέτρων επιβολής και παρακολούθησης.
- Η χρήση τιμών-στόχου για τη συλλογή ανά κατηγορία ΑΗΗΕ θα αύξανε τον διοικητικό φόρτο, θα ήταν αντιπαραγωγική και θα προκαλούσε σύγχυση.

18 Απριλίου 2017

COM(2017)173 final
Έκθεση σχετικά με την επανεξέταση των στόχων ανάκτησης των ΑΗΗΕ, τον πιθανό καθορισμό ξεχωριστών στόχων για τα ΑΗΗΕ που προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση και την επανεξέταση της μεθόδου για τον υπολογισμό των στόχων ανάκτησης

- Οι τιμές-στόχος για την ανάκτηση που ορίστηκαν για το 2018 ήταν εξίσου φιλόδοξοι με τους προηγούμενους.
- Ο καθορισμός μιας ενωσιακής τιμής-στόχου για την επαναχρησιμοποίηση θα αύξανε τον διοικητικό φόρτο. Ωστόσο, οι εθνικές τιμές-στόχος θα μπορούσαν να αποδειχθούν επωφελείς, εάν τα κράτη μέλη συμμετείχαν ενεργά.

Απρίλιος 2015

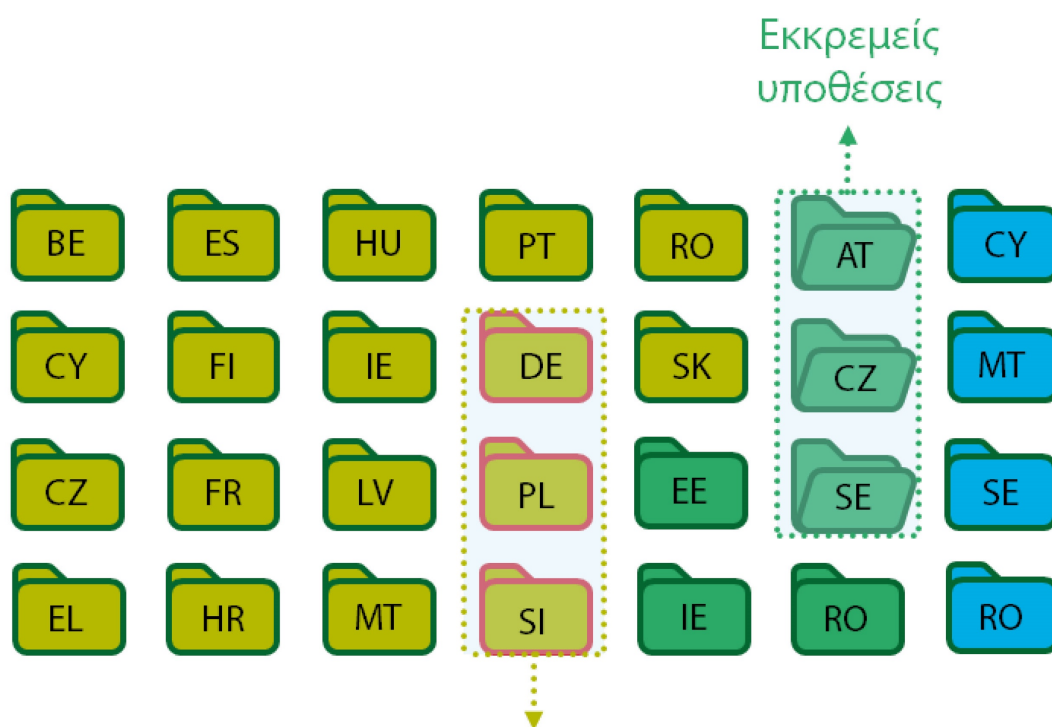
Μελέτη
Τιμές-στόχος για την ανάκτηση των ΑΗΗΕ, τιμές-στόχος για την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και μέθοδος υπολογισμού των τιμών-στόχου ανάκτησης

- Οι τιμές-στόχος για την ανάκτηση που ορίστηκαν για το 2018 ήταν εξίσου φιλόδοξοι με τους προηγούμενους.
- Η ποσότητα των ανακτώμενων αποβλήτων επηρεάζεται κυρίως από την ποσότητα που συλλέγεται.
- Οι νέες τιμές-στόχος για την ανάκτηση δεν παρέχουν κίνητρα για την ανάκτηση υλικών που υπάρχουν σε μικρές ποσότητες στα ΑΗΗΕ.
- Η ευαισθητοποίηση του κοινού είναι σημαντική για την προώθηση της επαναχρησιμοποίησης και της επισκευής.
- Οι οργανισμοί που προωθούν την επαναχρησιμοποίηση και επισκευή θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στα ΑΗΗΕ σε αρχικό στάδιο της συλλογής.
- Συνιστάται η μελλοντική ευθυγράμμιση με τη στρατηγική της ΕΕ για την κυκλική οικονομία, ειδικά όσον αφορά τον οικολογικό σχεδιασμό και τις κρίσιμες πρώτες ύλες.

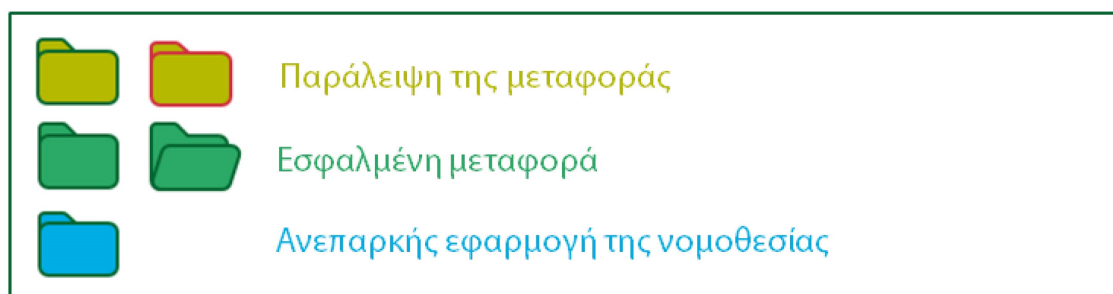
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των εκθέσεων της Επιτροπής που παρατίθενται στον πίνακα.

37 Επιπλέον της αξιολόγησης της εφαρμογής της πολιτικής, η Επιτροπή έχει κινήσει 28 διαδικασίες επί παραβάσει κατά κρατών μελών σε σχέση με την οδηγία ΑΗΗΕ. Η Επιτροπή παρέπεμψε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο τρεις υποθέσεις λόγω μη κοινοποίησης της μεταφοράς, και αποσύρθηκε από αυτές αφού τα εν λόγω τρία κράτη μέλη μετέφεραν την οδηγία. Έως τον Δεκέμβριο του 2020, εκκρεμοδικούσαν τρεις υποθέσεις εσφαλμένης μεταφοράς της οδηγίας (βλέπε [γράφημα 8](#)).

Γράφημα 8 – Διαδικασίες επί παραβάσει σε σχέση με την οδηγία ΑΗΗΕ (τον Ιανουάριο του 2021)



Υποθέσεις που είχαν παραπεμφθεί στο Δικαστήριο και έκλεισαν μετά από παραίτηση της Επιτροπής



Πηγή: ΕΕΣ, βάσει πληροφοριών που παρέιχε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Προκλήσεις ως προς τη διαχείριση των ηλεκτρονικών αποβλήτων στην ΕΕ

Εφαρμογή των ισχυουσών απαιτήσεων επεξεργασίας ηλεκτρονικών αποβλήτων

38 Η οδηγία ΑΗΗΕ θεσπίζει γενικές απαιτήσεις για την «ενδεδειγμένη επεξεργασία» των ηλεκτρονικών αποβλήτων, οι οποίες περιλαμβάνουν⁴²:

- ο την αφαίρεση όλων των ρευστών,
- ο αφαίρεση ορισμένων ουσιών, μειγμάτων και κατασκευαστικών στοιχείων ανάλογα με το είδος των ΑΗΗΕ (π.χ. αφαίρεση καθοδικών λυχνιών από τηλεοράσεις, αφαίρεση μελανοδοχείων από εκτυπωτές),
- ο ελάχιστες βασικές απαιτήσεις υποδομών για τις εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση και επεξεργασία ΑΗΗΕ.

39 Η οδηγία ΑΗΗΕ επιτρέπει επίσης στα κράτη μέλη να συμπληρώνουν αυτές τις γενικές απαιτήσεις με ελάχιστα πρότυπα ποιότητας για την επεξεργασία των ΑΗΗΕ, και προβλέπει την εναρμόνιση των απαιτήσεων για την επεξεργασία των ηλεκτρονικών αποβλήτων σε όλη την ΕΕ⁴³. Η Επιτροπή άρχισε αυτή τη διαδικασία δίνοντας εντολή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης (CENELEC) να αναπτύξει κοινά ευρωπαϊκά πρότυπα για την επεξεργασία των ΑΗΗΕ⁴⁴.

40 Μεταξύ 2014 και 2020, η CENELEC ανέπτυξε 13 πρότυπα. Αυτά τα πρότυπα παραμένουν προαιρετικά, παρότι η Επιτροπή, σύμφωνα με την οδηγία ΑΗΗΕ, μπορεί να καθορίσει ελάχιστα ενωσιακά πρότυπα ποιότητας βάσει αυτών (έως τον Ιανουάριο του 2021 δεν το είχε πράξει). Τα πρότυπα καλύπτουν μια σειρά τομέων που σχετίζονται με τη συλλογή ΑΗΗΕ, όπως⁴⁵:

⁴² Οδηγία 2012/19/ΕΕ, άρθρο 8, παράγραφος 2, παραρτήματα VII και VIII.

⁴³ Οδηγία 2012/19/ΕΕ, άρθρο 8, παράγραφος 5.

⁴⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Mandate M/518 - Mandate to the European Standardisation Organisations for Standardisation in the Field of Waste Electrical and Electronic Equipment](#), 24 Ιανουαρίου 2013.

⁴⁵ CENELEC, [European Standards for Waste Electrical and Electronic Equipment \(WEEE\)](#), 2017.

- συλλογή και εφοδιαστική,
- επεξεργασία και απορρύπανση,
- προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση.

41 Τα κράτη μέλη είναι αρμόδια να επιβάλλουν τους ισχύοντες κανόνες για την ενδεδειγμένη επεξεργασία. Για τον σκοπό αυτόν, η οδηγία ΑΗΗΕ θεσπίζει ελάχιστες απαιτήσεις επιθεώρησης και ελέγχου για τα κράτη μέλη, οι οποίες καλύπτουν τις πληροφορίες που παρέχονται από τους παραγωγούς, τις επιθεωρήσεις των μεταφορών ΑΗΗΕ εκτός ΕΕ, καθώς και τις εργασίες στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας⁴⁶. Επίσης, η οδηγία επιτρέπει στα κράτη μέλη να χρεώνουν στους παραγωγούς ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και στους αποστολείς ΑΗΗΕ το κόστος των αναλύσεων και των επιθεωρήσεων σε περίπτωση μεταφοράς εξοπλισμού για τον οποίο υπάρχει υποψία ότι είναι ΑΗΗΕ, ενώ έχει δηλωθεί ψευδώς ως μεταχειρισμένος ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός.

42 Το 2017, 13 από τα τότε 28 κράτη μέλη δεν είχαν σχέδια επιθεώρησης τα οποία να καλύπτουν τόσο την επεξεργασία όσο και τη συλλογή ΑΗΗΕ, και οι αρχές τους συχνά δεν διέθεταν τους πόρους που απαιτούνταν για να ασχοληθούν με έναν σημαντικό αριθμό φορέων, ενώ δεν διενεργούσαν τους απαιτούμενους από τον νόμο ελέγχους «ισοδύναμων συνθηκών επεξεργασίας» σε περίπτωση μεταφοράς αποβλήτων εκτός της ΕΕ⁴⁷ (βλέπε επίσης σημείο 10).

43 Από τους ελέγχους και τις επισκοπήσεις που διενεργήθηκαν από ΑΟΕ σε αρκετά κράτη μέλη έχουν προκύπτει ότι οι χώρες της ΕΕ συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τη διαχείριση των αποβλήτων. Εντοπίσαμε οκτώ εκθέσεις που θίγουν ζητήματα σχετικά με την εφαρμογή της πολιτικής για τα ΑΗΗΕ στην ΕΕ, και επιπλέον έναν συντονισμένο έλεγχο από περισσότερα ΑΟΕ σχετικά με την επιβολή του ευρωπαϊκού κανονισμού για τις μεταφορές αποβλήτων⁴⁸. Αυτές οι

⁴⁶ Οδηγία 2012/19/ΕΕ, άρθρο 23.

⁴⁷ Τα ακόλουθα κράτη μέλη δεν διέθεταν σχέδια επιθεώρησης: Τσεχία, Δανία, Ουγγαρία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία. Τα ακόλουθα κράτη μέλη διέθεταν σχέδια μόνο για τη συλλογή ή την επεξεργασία: Βέλγιο, Εσθονία, Ρουμανία. Δεν βρέθηκε καμία πληροφορία σχετικά με σχέδια επιθεώρησης για τα ακόλουθα κράτη μέλη: Κύπρος, Γαλλία, Ελλάδα, Σλοβενία. Βλέπε Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [WEEE compliance promotion exercise – final report](#), Δεκέμβριος 2017, σ. 61-62, 74-75.

⁴⁸ EUROSAI, [Coordinated audit on the enforcement of the European Waste Shipment Regulation](#), Οκτώβριος 2013.

εκθέσεις εντοπίζουν αδυναμίες στην εφαρμογή της ενωσιακής πολιτικής για τα ΑΗΗΕ (βλέπε [παράρτημα III](#)).

Αντιμετώπιση της εγκληματικής δραστηριότητας στη διαχείριση των ηλεκτρονικών αποβλήτων

44 Οι εγκληματίες επιδίδονται σε διαφόρων ειδών παράνομες πράξεις σχετικές με τη διαχείριση των ΑΗΗΕ. Οι εταιρείες που πληρώνονται για να επεξεργάζονται ηλεκτρονικά απόβλητα μπορούν να αυξήσουν τα κέρδη τους απορρίπτοντάς τα παράνομα αντί να τα επεξεργάζονται, αφαιρώντας, μερικές φορές, μόνο τα πολύτιμα μέρη τους⁴⁹. Γίνεται επίσης παράνομη μεταφορά ΑΗΗΕ σε τρίτες χώρες. Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Ανώτατων Οργάνων Ελέγχου (INTOSAI), τα οικονομικά κίνητρα για την παράνομη ή ακατάλληλη διαχείριση αποβλήτων είναι μεγάλα, ενώ οι κίνδυνοι εντοπισμού είναι γενικά μικροί⁵⁰. Σε έκθεση που συνέταξε η Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επισημαίνεται ότι το ποσοστό εντοπισμού του περιβαλλοντικού εγκλήματος (περιλαμβανομένου του εγκλήματος που σχετίζεται με τα απόβλητα) είναι χαμηλό, και ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διώξεις σε αυτές τις υποθέσεις είναι στατιστικά ασήμαντες⁵¹. Σύμφωνα με έκθεση εμπειρογνώμονα, τα προϊόντα εγκλήματος στη βιομηχανία των αποβλήτων είναι συγκρίσιμα με αυτά της διακίνησης ναρκωτικών, αλλά επισύρουν πολύ μικρότερες κυρώσεις⁵².

45 Η παράνομη απόρριψη ΑΗΗΕ και η αφαίρεση των πολύτιμων μερών τους αποτελούν σημαντικό πρόβλημα στην ΕΕ. Παραδείγματος χάριν, μεταξύ 2009 και 2013, οι ιταλικές αρχές αποκάλυψαν 299 παράνομες χωματερές ΑΗΗΕ σε περιοχές όπως δάση, βιομηχανικές ζώνες και γεωργικές εκτάσεις⁵³. Σε μια άλλη περίπτωση, οι ισπανικές αρχές εντόπισαν μια εταιρεία ανακύκλωσης ΑΗΗΕ που συσσωρεύε

⁴⁹ Rucevska et al., [Waste Crime – Waste Risks: Gaps in Meeting the Global Waste Challenge](#), A UNEP Rapid Response Assessment, UNEP and GRID-Arendal, Nairobi and Arendal, 2015, σ. 8.

⁵⁰ INTOSAI, [Auditing Waste Management](#), Οκτώβριος 2016, σ. 41.

⁵¹ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, [14065/19.Τελική έκθεση για τον όγδοο γύρο αμοιβαίων αξιολογήσεων για το περιβαλλοντικό έγκλημα](#), σ. 12.

⁵² EnviCrimeNet και Ευρωπόλ, [Intelligence Project on Environmental Crime \(IPEC\)](#), Φεβρουάριος 2015, σ. 1.

⁵³ Biffi, Laura· Ciafani, Stefano· Dodaro, Francesco· Pergolizzi, Antonio· Ceglie, Chiara· Longoni, Fabrizio· Lorusso, Luca, [I pirati dei RAEE – Dall’analisi dei fenomeni d’illegalità nella raccolta, gestione e riciclo dei rifiuti da apparecchiature elettriche ed elettroniche, alle attività di prevenzione e di contrasto](#), Centro di Coordinamento RAEE/Legambiente, 2014, σ. 11.

σημαντικές ποσότητες ηλεκτρονικών αποβλήτων χωρίς να τα επεξεργάζεται (βλέπε [πλαίσιο 2](#)).

Πλαίσιο 2

Παράδειγμα κακής διαχείρισης ΑΗΗΕ στην ΕΕ

Τον Ιούλιο του 2020, οι ισπανικές αρχές συνέλαβαν πέντε διοικητικά στελέχη μιας εταιρείας ανακύκλωσης ΑΗΗΕ στη Σεβίλλη (Ισπανία). Οι αρχές υποστήριξαν ότι η εταιρεία δεν επεξεργαζόταν τα επικίνδυνα απόβλητα που λάμβανε. Μεταξύ άλλων, συσώρευε όλα τα απόβλητα που παράγονταν στην Ανδαλουσία και περιείχαν ψυκτικά αέρια, όπως ψυγεία, κλιματιστικά και ηλεκτρικούς θερμοσίφωνες (που περιέχουν τέτοιου είδους αέρια στα μονωτικά υλικά τους). Αυτά τα αέρια μπορούν να γίνουν ιδιαίτερα επιβλαβή για τη στιβάδα του όζοντος της Γης και δημιουργούσαν πιθανό κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων της μονάδας και των ανθρώπων που ζουν στη γύρω περιοχή⁵⁴.

46 Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, τα κράτη μέλη της ΕΕ συλλέγουν ποσότητα ΑΗΗΕ που αντιστοιχεί σε λιγότερο από το ήμισυ του βάρους των ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών προϊόντων που διατίθενται στην αγορά (βλέπε [γράφημα 3](#) και [πίνακα 1](#) στο [παράρτημα ΙΙ](#)). Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της μελέτης με τίτλο «Countering WEEE Illegal Trade», ο απορριπτόμενος ηλεκτρονικός εξοπλισμός που δεν έχει υποστεί την κατάλληλη επεξεργασία στην Ευρώπη είναι δεκαπλάσιος σε όγκο από τα ΑΗΗΕ που εξάγονται παράνομα σε άλλα μέρη του κόσμου⁵⁵. Το 2015, εκτιμούσε επίσης ότι τα τότε 28 κράτη μέλη της ΕΕ εξήγαν κάθε χρόνο περί τις 400 χιλιάδες τόνους μη καταγεγραμμένων ΑΗΗΕ, αναμεμιγμένων με μεταχειρισμένο ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό⁵⁶. Για να θέσουμε το ζήτημα στη σωστή του διάσταση, αυτή η εξαγόμενη ποσότητα αντιστοιχούσε περίπου στο 10,5 % των ΑΗΗΕ που συλλέγονταν με τον ενδεδειγμένο τρόπο σε αυτές τις 28 χώρες το 2015⁵⁷.

⁵⁴ Guardia Civil, *Cinco detenidos y dos investigados en una empresa de Sevilla dedicada al reciclaje electrónico*, 14 Ιουλίου 2020.

⁵⁵ Huisman et al., *Countering WEEE Illegal Trade (CWIT) Summary Report, Market Assessment, Legal Analysis, Crime Analysis and Recommendations Roadmap*, Αύγουστος 2015, σ. 16.

⁵⁶ Huisman et al., *Countering WEEE Illegal Trade: Summary Report*, 2015, σ. 16.

⁵⁷ Eurostat, *Waste electrical and electronic equipment (WEEE) by waste management operations [ENV_WASELEE__custom_441774]*.

47 Οι μεταφορές ηλεκτρονικών αποβλήτων σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να συμμορφώνονται με τη νομοθεσία της ΕΕ για τις μεταφορές αποβλήτων (ειδικότερα τον κανονισμό (ΕΚ) 1013/2006)⁵⁸. Όσον αφορά τις μεταφορές σε τρίτες χώρες, τόσο το ενωσιακό όσο και το διεθνές δίκαιο απαγορεύουν τις μεταφορές επικίνδυνων ΑΗΗΕ από χώρες της ΕΕ σε χώρες που δεν είναι μέλη του ΟΟΣΑ⁵⁹. Προκειμένου να βοηθήσει τις αρχές των κρατών μελών, η οδηγία ΑΗΗΕ περιέχει κανόνες που αποσκοπούν στη διάκριση μεταξύ μεταχειρισμένου ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και ΑΗΗΕ⁶⁰

48 Οι παράνομες μεταφορές ηλεκτρονικών αποβλήτων συχνά πραγματοποιούνται μέσω της εσφαλμένης κατάταξης των ΑΗΗΕ ως μεταχειρισμένου εξοπλισμού⁶¹. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι μεταφορές παρουσιάζονται ψευδώς ως κανονικές εμπορικές δραστηριότητες, προκειμένου να παρακάμπτονται οι διάφορες νομικές απαιτήσεις (βλέπε [πλαίσιο 3](#)). Η οδηγία ΑΗΗΕ προβλέπει πλέον κανόνες για τη διάκριση μεταξύ μεταχειρισμένου εξοπλισμού και ηλεκτρονικών αποβλήτων, οι οποίοι συμπληρώνονται από κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ⁶². Ένα πείραμα που διεξήγαγε η ΜΚΟ «Basel Action Network (BAN)» έφερε στο φως τις διαδρομές που ακολουθούν τα ΑΗΗΕ. Από τον Απρίλιο έως τον Σεπτέμβριο του 2017, η BAN προώθησε 314 αντικείμενα, χαρακτηριζόμενα ως χρησιμοποιημένος ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός που έφεραν κρυφά συσκευές εντοπισμού GPS, σε σημεία συλλογής ΑΗΗΕ σε 10 κράτη μέλη της ΕΕ. Από τα 314 υπό παρακολούθηση αντικείμενα, τα 303 παρέμειναν στην ΕΕ, ενώ τα 11 κατέληξαν σε επτά διαφορετικές χώρες και εδάφη μη

⁵⁸ Οδηγία 2012/19/ΕΚ, άρθρο 10, παράγραφος 1.

⁵⁹ Κανονισμός 1013/2006, απόφαση ΟΟΣΑ C(2001)107/Final, άρθρο 36, και σύμβαση της Βασιλείας για τον έλεγχο της διασυνοριακής διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων και της διάθεσής τους, παράρτημα VII.

⁶⁰ Οδηγία 2012/19/ΕΕ, παράρτημα VI.

⁶¹ Forti V. et al., *The Global E-waste Monitor 2020: Quantities, flows and the circular economy potential*, United Nations University (UNU)/United Nations Institute for Training and Research (UNITAR) – co-hosted SCYCLE Programme, International Telecommunication Union (ITU) & International Solid Waste Association (ISWA), Bonn/Geneva/Rotterdam. 2020, σ. 14.

⁶² Οδηγία 2012/19/ΕΕ, άρθρο 23 και παράρτημα VI. Βλέπε επίσης [Correspondents' Guidelines No 1 on Shipments of Waste Electrical and Electronic Equipment \(WEEE\) and of used Electrical and Electronic Equipment \(EEE\) suspected to be WEEE](#).

μέλη του ΟΟΣΑ (Γκάνα, Χονγκ Κονγκ, Νιγηρία, Πακιστάν, Τανζανία, Ταϊλάνδη και Ουκρανία)⁶³.

Πλαίσιο 3

Παράδειγμα παράνομης μεταφοράς ηλεκτρονικών αποβλήτων

Τον Ιούνιο του 2020, οι ισπανικές αρχές, με την υποστήριξη των ιταλικών αρχών και της Ευρωπόλ, εξάρθρωσαν μια ομάδα οργανωμένου εγκλήματος υπεύθυνη για την παράνομη μεταφορά επικίνδυνων αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων ΑΗΕΕ, από τις Κανάριες Νήσους. Η ομάδα κατέτασσε δολίως τα ΑΗΕΕ ως μεταχειρισμένα εμπορεύματα και τα έστειλε σε αγοραστές στην Αφρική· συνολικά μετέφερε άνω των 750 000 χλγρ. ΑΗΕΕ το 2018 και το 2019⁶⁴.

49 Ο κανονισμός της ΕΕ για τις μεταφορές αποβλήτων κατατάσσει τα απόβλητα είτε στον «πράσινο κατάλογο», με λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις μεταφοράς, είτε στον «πορτοκαλί κατάλογο», με αυστηρότερες απαιτήσεις⁶⁵. Τα μη επεξεργασμένα, συνήθως επικίνδυνα, ΑΗΕΕ γενικά εμπίπτουν στον «πορτοκαλί κατάλογο». Κατά τον κοινό έλεγχο της εφαρμογής του κανονισμού για τις μεταφορές αποβλήτων που διεξήγαγαν τα ΑΟΕ επτά κρατών μελών και το ΑΟΕ της Νορβηγίας διαπιστώθηκε ότι επικίνδυνα απόβλητα (στα οποία περιλαμβάνονται τα περισσότερα είδη ΑΗΕΕ) συχνά εισάγονται και εξάγονται ως «εμπορεύματα» ή ως απόβλητα εντασσόμενα στον «πράσινο κατάλογο», προκειμένου να αποφεύγονται οι αυστηρότερες διαδικασίες και οι απαγορεύσεις που ισχύουν για τα απόβλητα του «πορτοκαλί καταλόγου»⁶⁶. Τον Μάρτιο του 2021, η Επιτροπή επανεξέταζε τον κανονισμό για τις μεταφορές αποβλήτων⁶⁷.

⁶³ Basel Action Network, *Holes in the Circular Economy: WEEE Leakage from Europe*, 2019, σ. 6.

⁶⁴ Ευρωπόλ, *2500 tonnes of waste trafficked from the Canary Islands to Africa*, 29 Ιουνίου 2020.

⁶⁵ Κανονισμός αριθ. 1013/2006, παραρτήματα III και IV.

⁶⁶ EUROSIAI, *Coordinated audit on the enforcement of the European Waste Shipment Regulation: Joint report based on eight national audits*, 2013, σ. 6.

⁶⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. *Αρχική εκτίμηση επιπτώσεων: Μεταφορές αποβλήτων – επανεξέταση των κανόνων της ΕΕ*, 2020.

50 Τα στατιστικά στοιχεία για το διεθνές εμπόριο δεν κάνουν διάκριση μεταξύ μεταχειρισμένου και καινούργιου ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού⁶⁸. Παράνομες μεταφορές ΑΗΗΕ μπορούν να πραγματοποιούνται μέσω της δόλιας κατάταξής τους ως «μεταχειρισμένου εξοπλισμού» (βλέπε σημείο 48). Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων (ΠΟΤ), αυτή η κατάσταση αναμένεται να αλλάξει με την εισαγωγή μιας νέας κλάσης για «Ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά απόβλητα και άχρηστα υλικά» στην τελευταία έκδοση της ονοματολογίας του εναρμονισμένου συστήματος που χρησιμοποιείται για την ταξινόμηση προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο διεθνών εμπορικών συναλλαγών, η οποία θα τεθεί σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2022⁶⁹.

51 Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη (περιλαμβανομένου του Ηνωμένου Βασιλείου) ανέφεραν 2 800 παράνομες μεταφορές αποβλήτων κάθε είδους την περίοδο 2013-2015⁷⁰. Την περίοδο 2014-2015, μια ομάδα 14 περιβαλλοντικών αρχών από ευρωπαϊκές χώρες και περιφέρειες (Αυστρία, Τσεχία, Φινλανδία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Μάλτα, Βόρεια Ιρλανδία, Νορβηγία, Πολωνία, Σκωτία, Σλοβενία, Σουηδία και Ουαλία) ανέφεραν 815 παραβάσεις των κανόνων μεταφοράς αποβλήτων, 99 από τις οποίες αφορούσαν παράνομες μεταφορές ΑΗΗΕ⁷¹. Σύμφωνα με την εκτίμηση μιας έκθεσης εμπειρογνομόνων από το ερευνητικό πρόγραμμα BlockWaste, μεταξύ 2010 και 2014, το 33 % των επικίνδυνων αποβλήτων που παράχθηκαν στην ΕΕ (μεταξύ αυτών και επικίνδυνα ΑΗΗΕ) δεν καταγράφηκαν ως επεξεργασμένα⁷².

⁶⁸ Krings, Hanna, [International trade in second-hand electronic goods and the resulting global rebound effect](#), MAGKS Joint Discussion Paper Series in Economics, No. 38-2015, Philipps-University Marburg, School of Business and Economics, Marburg, 2015, σ. 7.

⁶⁹ Omi, Kenji, [Current situation, analysis and observations on waste control at borders by Customs.WCO Research Paper No. 50](#), Δεκέμβριος 2020, σ. 16. Βλέπε επίσης Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων, [The new 2022 Edition of the Harmonized System has been accepted](#), 8 Ιανουαρίου 2020.

⁷⁰ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1013/2006 για τις μεταφορές αποβλήτων, COM(2018) 762, σ. 6.

⁷¹ Olley, Katie et al. [IMPEL – TFS Enforcement Actions 2014-2015: Enforcement of the European Waste Shipment Regulation](#). Δίκτυο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εφαρμογή και την επιβολή του δικαίου του περιβάλλοντος (IMPEL), σ. 28-32.

⁷² Meneghini et al., [An exploratory estimate of the extent of illicit waste trafficking in the EU](#), BlockWaste Project, Οκτώβριος 2017, σ. 29-30.

52 Ο ΠΟΤ οργανώνει, από το 2009, τις επιχειρήσεις DEMETER, στο πλαίσιο των οποίων τελωνειακές και άλλες αρχές συνεργάζονται για να επιβάλλουν τις απαιτήσεις για τις εμπορικές συναλλαγές που προβλέπονται από διεθνείς συνθήκες (όπως αυτές που αφορούν το εμπόριο αποβλήτων). Το 2020, η επιχείρηση DEMETER VI συγκέντρωσε 73 τελωνειακές αρχές, καθώς και μια σειρά άλλων φορέων, όπως την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ), και είχε ως αποτέλεσμα 131 κατασχέσεις. Οι περισσότερες από αυτές αφορούσαν μεταλλικά απόβλητα, αλλά περιλάμβαναν και ΑΗΗΕ. Στην ΕΕ, οι περισσότερες κατασχέσεις έγιναν στο Βέλγιο, στην Πολωνία και στη Δανία⁷³. Προηγούμενες επιχειρήσεις DEMETER είχαν επίσης ως αποτέλεσμα κατασχέσεις επικίνδυνων ηλεκτρονικών αποβλήτων⁷⁴.

Περαιτέρω αύξηση της συλλογής, ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης των ηλεκτρονικών αποβλήτων

53 Η οδηγία ΑΗΗΕ έχει θεσπίσει ελάχιστο ποσοστό συλλογής το 65 %, από το σύνολο των ΑΗΗΕ σε σχέση με το μέσο βάρος του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που διατέθηκε στην αγορά την προηγούμενη τριετία ή, εναλλακτικά, το 85 % των ΑΗΗΕ που παράχθηκαν στο έδαφος του κράτους μέλους, με ισχύ από το 2019 και μετά⁷⁵. Σύμφωνα με την πρώτη τιμή-στόχο (65 %), το ποσοστό συλλογής μετράται με βάση το μέσο βάρος του ΗΗΕ που διατέθηκε στην αγορά, δηλαδή η τιμή-στόχος του 65 % δεν μετρά το μερίδιο των παραγόμενων ΑΗΗΕ που συλλέγονται.

54 Τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλουν στη Eurostat τα στοιχεία του 2019 έως τον Ιούνιο του 2021, κάτι που σημαίνει ότι τα στοιχεία για το 2019 δεν ήταν διαθέσιμα τον Ιανουάριο του 2021. Τα στοιχεία της Eurostat που είναι διαθέσιμα για το 2017 και το 2018 υποδεικνύουν ότι λίγα κράτη μέλη πέτυχαν ποσοστό συλλογής 65 % τα συγκεκριμένα έτη (βλέπε [γράφημα 3](#) στο [παράρτημα II](#)). Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μιας μελέτης, μόνο η Βουλγαρία και η Κροατία πέτυχαν την τιμή-στόχο του 65 %

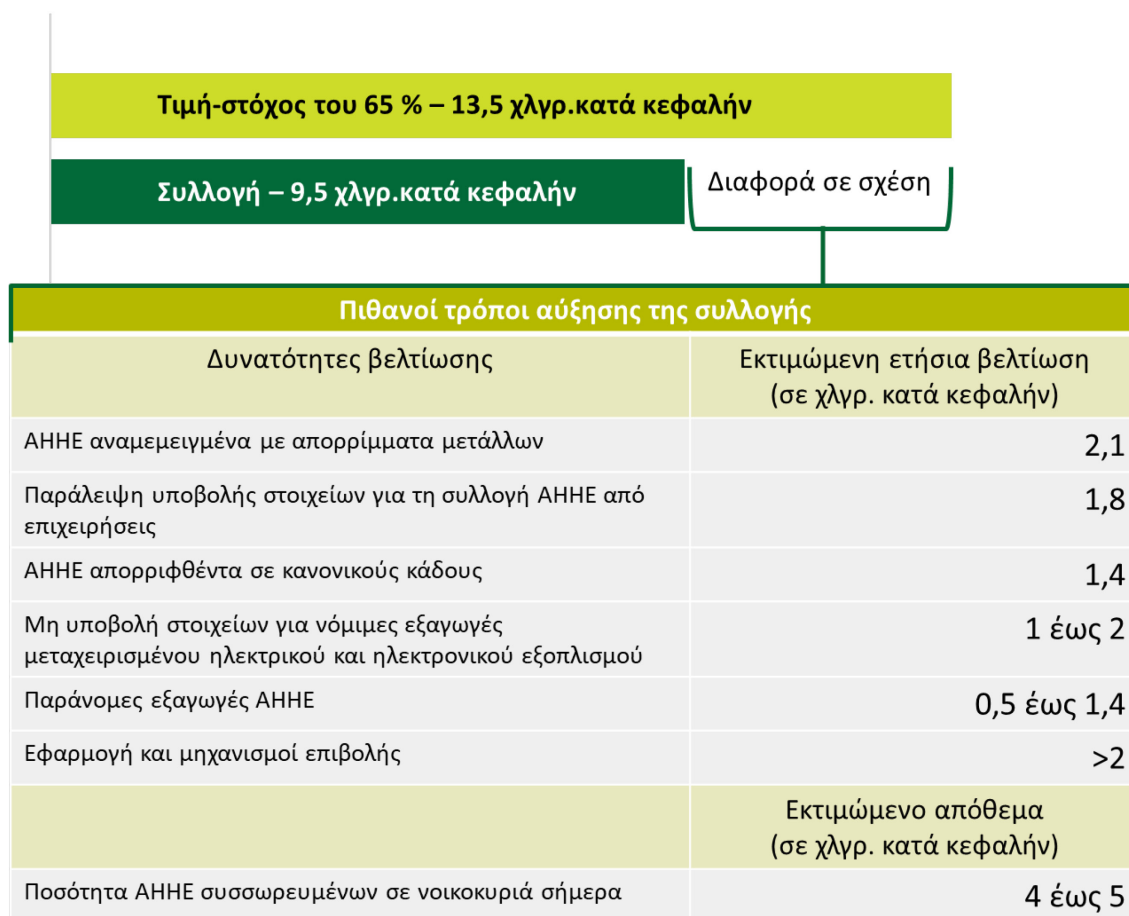
⁷³ Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων, [Operation DEMETER VI thwarts transboundary shipments of illegal waste and ozone depleting substances](#), 29 Οκτωβρίου 2020.

⁷⁴ Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων, [Illegal trade in waste: overview of Operation Demeter IV](#), 28 Νοεμβρίου 2018.

⁷⁵ Οδηγία 2012/19/ΕΕ, άρθρο 7, παράγραφος 1.

το 2019, ενώ κανένα κράτος μέλος δεν πέτυχε την εναλλακτική τιμή-στόχο του 85 %⁷⁶, κυρίως λόγω της ανάμειξης των ΑΗΗΕ με απορρίμματα μετάλλων⁷⁷ (βλέπε [γράφημα 9](#)).

Γράφημα 9 – Απόκλιση από την τιμή-στόχο για τη συλλογή για το 2019 (βάσει στοιχείων του 2018, ΕΕ των 27 + Ηνωμένο Βασίλειο, Νορβηγία και Ισλανδία)



Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του εγγράφου [In-depth review of the WEEE Collection Rates and Targets](#), UNU/UNITAR.

55 Οι τιμές-στόχος για τη συλλογή για το 2019 εντάσσονται σε ένα σύνολο τιμών-στόχου ανάκτησης που ισχύουν από το 2018 και μετά. Αυτές οι τιμές-στόχος για την

⁷⁶ C.P. Baldé, M. Wagner, G. Iattoni, R. Kuehr, [In-depth Review of the WEEE Collection Rates and Targets in the EU-28, Norway, Switzerland, and Iceland](#), 2020, United Nations University (UNU) / United Nations Institute for Training and Research (UNITAR) – co-hosting the SCYCLE Programme, Βόννη, Γερμανία, σ. 28-31.

⁷⁷ Ό.π., σ. 32-50.

ανάκτηση περιλαμβάνουν ελάχιστα ποσοστά ανάκτησης, αλλά και ελάχιστα ποσοστά ανακύκλωσης και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση (βλέπε [γράφημα 10](#)).

Γράφημα 10 – Τιμές-στόχος για την ανάκτηση ΑΗΗΕ που ισχύουν από τις 15 Αυγούστου 2018

85 % ανάκτηση

με 80 % ανακύκλωση και προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση

- Για **εξοπλισμό ανταλλαγής θερμότητας**
- Για **μεγάλου μεγέθους εξοπλισμό** (οποιαδήποτε εξωτερική διάσταση μεγαλύτερη των 50 cm)

80 % ανάκτηση

με 70 % ανακύκλωση και προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση

- Για **οθόνες** και εξοπλισμό που περιέχει οθόνες με επιφάνεια μεγαλύτερη των 100 cm²

75 % ανάκτηση

με 55 % ανακύκλωση και προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση

- Για **μικρού μεγέθους εξοπλισμό**, μεταξύ άλλων μικρού μεγέθους εξοπλισμό ΤΠ και εξοπλισμό τηλεπικοινωνιών

80 % ανακύκλωση

- Για **λαμπτήρες**

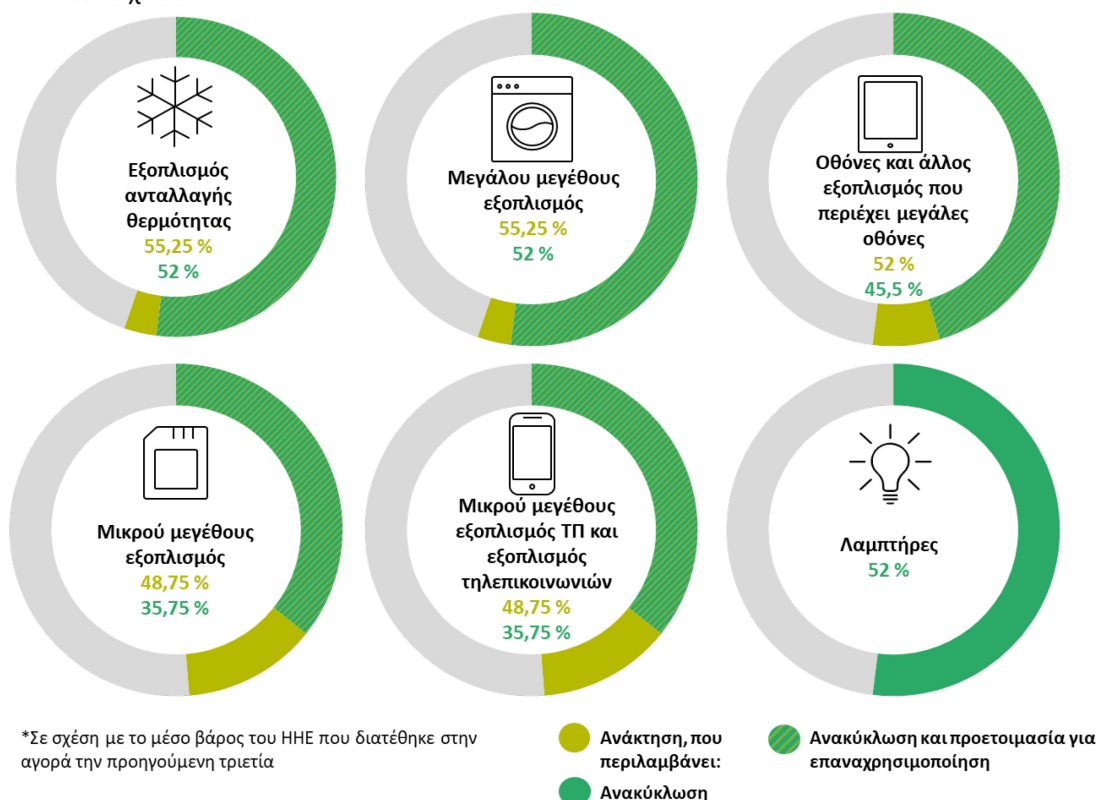
Σημ.: Οι τιμές-στόχος αναφέρονται στα ΑΗΗΕ που υποβάλλονται σε επεξεργασία μετά τη συλλογή.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της οδηγίας ΑΗΗΕ.

56 Ακόμα και αν η ΕΕ επιτύγχανε το ελάχιστο ποσοστό συλλογής του 65 % για καθεμία από τις έξι κατηγορίες απορριπτόμενου ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, ένα μεγάλο μέρος των ΑΗΗΕ δεν θα ανακυκλωνόταν ούτε θα προετοιμαζόταν για επαναχρησιμοποίηση. Σε αυτό το υποθετικό σενάριο, η ΕΕ (με βάση το μέσο βάρος των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά) θα ανακύκλωνε το 35,75 % των κινητών τηλεφώνων, το 45,5 % των τηλεοράσεων και το 52 % των ψυγείων της (βλέπε [γράφημα 11](#)).

Γράφημα 11 – Ανάκτηση, ανακύκλωση και προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση με βάση το ποσοστό συλλογής του 65 %

Εάν τα κράτη μέλη πετύχαιναν την τιμή-στόχο για τη συλλογή 65%*, αυτό θα αντιστοιχούσε σε:



Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της οδηγίας ΑΗΗΕ.

57 Ο σχεδιασμός των προϊόντων θα μπορούσε να μειώσει τα ηλεκτρονικά απόβλητα και να αυξήσει την επαναχρησιμοποίηση, καθιστώντας τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό περισσότερο ανθεκτικό και ευκολότερα επισκευάσιμο⁷⁸. Οι κατασκευαστές μπορούν να αυξήσουν την ανθεκτικότητα των προϊόντων, παραδείγματος χάριν, με καλύτερη επιλογή υλικών και με αλλαγές στις τεχνικές που χρησιμοποιούνται για τη συναρμολόγηση των κατασκευαστικών στοιχείων των προϊόντων. Ο καλύτερος σχεδιασμός μπορεί επίσης να αυξήσει τη δυνατότητα επισκευής των προϊόντων.

⁷⁸ Parajuly, K. et al., *Future e-waste scenarios*, StEP, UNU Vie-SCYCLE, and UNEP IETC, Bonn and Osaka, 2019, σ. 20.

58 Η οδηγία ΑΗΗΕ περιέχει ορισμένες διατάξεις που αφορούν τον σχεδιασμό των προϊόντων. Επιπλέον, το νέο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία προβλέπει επίσης αλλαγές στον σχεδιασμό των προϊόντων ως τρόπο ανάπτυξης μιας περισσότερο κυκλικής οικονομίας. Έχουμε ήδη επιστήσει την προσοχή στον ρόλο του σχεδιασμού για την ανακυκλωσιμότητα, την επιδιορθωσιμότητα και την ανθεκτικότητα των προϊόντων (βλέπε [πλαίσιο 4](#)).

Πλαίσιο 4

Προηγούμενο έργο του ΕΕΣ για τον οικολογικό σχεδιασμό

Στην ειδική έκθεση 01/2020⁷⁹, επισημάναμε ότι η Επιτροπή είχε αρχίσει να λαμβάνει υπόψη παράγοντες όπως η παρουσία κρίσιμων και σπάνιων πρώτων υλών, καθώς και η ανακυκλωσιμότητα, η επιδιορθωσιμότητα και η ανθεκτικότητα των προϊόντων. Συστήσαμε στην Επιτροπή να θεσπίσει ένα τυποποιημένο μεθοδολογικό πλαίσιο για την ενσωμάτωση των απαιτήσεων της κυκλικής οικονομίας, το οποίο να εφαρμόζεται κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες για νομοθετικές προτάσεις που αφορούν τον σχεδιασμό των προϊόντων. Η Επιτροπή έχει αποδεχθεί αυτή τη σύσταση και έχει προθεσμία έως τον Δεκέμβριο του 2021, προκειμένου να την υλοποιήσει.

⁷⁹ ΕΕΣ, ειδική έκθεση 01/2020: Η δράση της ΕΕ στον τομέα του οικολογικού σχεδιασμού και της ενεργειακής επισήμανσης: Η σημαντική συμβολή της στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης περιορίζεται λόγω μεγάλων καθυστερήσεων και προβλημάτων μη συμμόρφωσης.

59 Το 2019, η Επιτροπή επικαιροποίησε τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού για 10 διαφορετικές κατηγορίες προϊόντων⁸⁰. Για έξι από αυτές (ψυκτικές συσκευές, ηλεκτρονικές διατάξεις απεικόνισης, οικιακά πλυντήρια πιάτων, οικιακά πλυντήρια και στεγνωτήρια ρούχων, ψυγεία με λειτουργία άμεσης πώλησης και εξοπλισμός συγκόλλησης)⁸¹, καθόρισε ότι οι κατασκευαστές πρέπει, έως το 2021, να εξασφαλίσουν ότι τα προϊόντα σχεδιάζονται κατά τρόπο που επιτρέπει την επισκευή τους με «κοινώς διαθέσιμα εργαλεία». Οι αναθεωρημένες απαιτήσεις προβλέπουν επίσης ότι οι κατασκευαστές πρέπει να έχουν διαθέσιμα ανταλλακτικά για τους επαγγελματίες επισκευαστές (και, σε ορισμένες περιπτώσεις, για τους τελικούς χρήστες).

60 Αυτές οι επικαιροποιημένες απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού δεν περιλαμβάνουν ακόμα κάποιες δημοφιλείς κατηγορίες ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, όπως τα κινητά τηλέφωνα και τους υπολογιστές. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Καταναλωτών (BEUC), που εκπροσωπεί 45 οργανώσεις καταναλωτών από 32 ευρωπαϊκές χώρες, έχει επικρίνει τις απαιτήσεις, επειδή δεν δίνουν στους τελικούς χρήστες το ίδιο δικαίωμα πρόσβασης στα ανταλλακτικά που δίνεται στους επαγγελματίες επισκευαστές⁸².

⁸⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Η γωνιά του Τύπου: The new ecodesign measures explained*, 1 Οκτωβρίου 2019.

⁸¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2019 της Επιτροπής, κανονισμός (ΕΕ) 2019/2021 της Επιτροπής, κανονισμός (ΕΕ) 2019/2022 της Επιτροπής, κανονισμός (ΕΕ) 2019/2023 της Επιτροπής, κανονισμός (ΕΕ) 2019/2024 της Επιτροπής, και κανονισμός (ΕΕ) 2019/1784 της Επιτροπής.

⁸² BEUC, *Thanks to the EU, we're moving closer to a repair society*, 2 Οκτωβρίου 2019.

Τελικές παρατηρήσεις

61 Η ΕΕ διαθέτει ένα πλαίσιο διαχείρισης των ηλεκτρονικών αποβλήτων που υπερέχει συγκριτικά με άλλα μέρη του κόσμου. Τα κράτη μέλη της ΕΕ, κατά μέσο όρο, συλλέγουν και ανακτούν περισσότερα ΑΗΗΕ σε σχέση με τις περισσότερες τρίτες χώρες. Η συλλογή και η ανάκτηση ηλεκτρονικών αποβλήτων στην ΕΕ έχουν βελτιωθεί με την πάροδο του χρόνου, και η ΕΕ σήμερα ανακυκλώνει πάνω από το 80 % των ΑΗΗΕ που συλλέγει. Συνολικά, η ΕΕ έχει επιτύχει τις προηγούμενες τιμές-στόχο για τη συλλογή και την ανάκτηση ΑΗΗΕ, παρότι ορισμένα κράτη μέλη δεν πέτυχαν την τιμή-στόχο για τη συλλογή του 2016. Στη συνέχεια, η ΕΕ όρισε απαιτητικότερες τιμές-στόχο για τη συλλογή και την ανάκτηση (για τις οποίες δεν υπάρχουν ακόμα διαθέσιμα στοιχεία).

62 Με την πάροδο του χρόνου, η ΕΕ έχει βελτιώσει τη νομοθεσία για τα ηλεκτρονικά απόβλητα, αναθεωρώντας τιμές-στόχο, κατηγοριοποίηση ηλεκτρονικών αποβλήτων και διαδικασίες υποβολής στοιχείων. Η Επιτροπή έχει αξιολογήσει την εφαρμογή της πολιτικής, έχει παράσχει καθοδήγηση και έχει κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει κατά κρατών μελών.

63 Εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις στη διαχείριση των ηλεκτρονικών αποβλήτων στην ΕΕ. Μία από αυτές είναι η εφαρμογή των ισχυουσών απαιτήσεων επεξεργασίας των ηλεκτρονικών αποβλήτων. Ορισμένα κράτη μέλη, επί παραδείγματά, δεν διαθέτουν τους πόρους που χρειάζονται, προκειμένου να επιθεωρούν έναν σημαντικό αριθμό φορέων και να διενεργούν τους απαιτούμενους από τον νόμο ελέγχους των «ισοδύναμων συνθηκών επεξεργασίας» σε περίπτωση μεταφοράς αποβλήτων εκτός της ΕΕ. Άλλη μία πρόκληση είναι η αντιμετώπιση της κακής διαχείρισης των ηλεκτρονικών αποβλήτων, οι παράνομες μεταφορές και άλλες εγκληματικές δραστηριότητες. Επιπλέον, η ΕΕ προβληματίζεται σε σχέση με την περαιτέρω αύξηση της συλλογής, ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης ηλεκτρονικών αποβλήτων.

Η παρούσα επισκόπηση εγκρίθηκε από το Τμήμα Ι, του οποίου προεδρεύει ο Samo Jereb, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, στις 14 Απριλίου 2020.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Klaus-Heiner Lehne

Πρόεδρος

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι — Συνοπτική παρουσίαση των τιμών-στόχου για την ανάκτηση και την ανακύκλωση ΑΗΗΕ που έχει ορίσει η ΕΕ

Πίνακας 1 – Τιμές-στόχος για την ανάκτηση και την ανακύκλωση ΑΗΗΕ στην ΕΕ

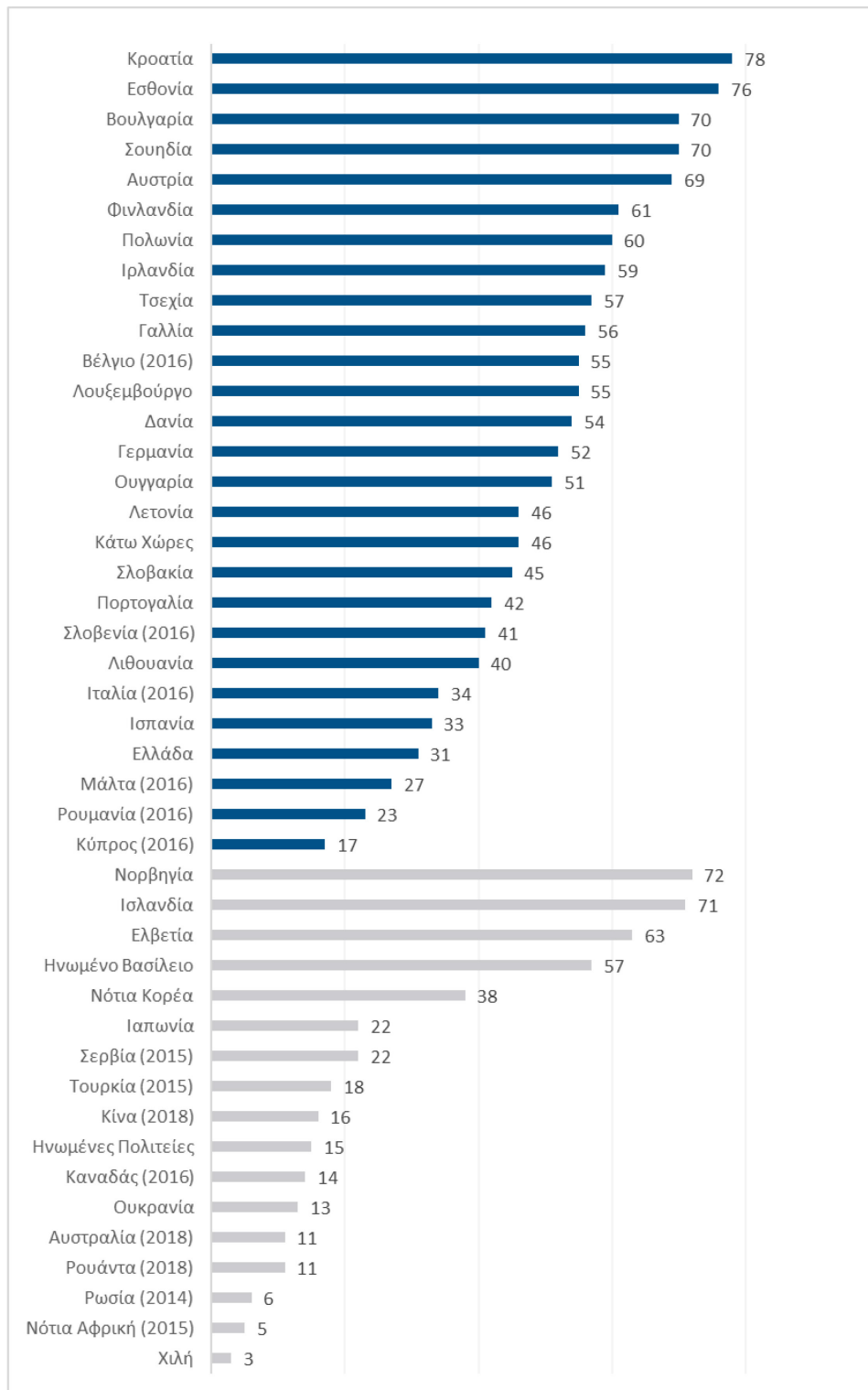
| Από 13 Αυγούστου 2012 έως 14 Αυγούστου 2015 | Από 15 Αυγούστου 2015 έως 14 Αυγούστου 2018 | Από 15 Αυγούστου 2018 |
|---|---|---|
| 80 % ανάκτηση, με 75 % ανακύκλωση, ΑΗΗΕ στις κατηγορίες 1 ή 10 του <u>παραρτήματος Ι</u> | 85 % ανάκτηση, με 80 % ανακύκλωση και προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ΑΗΗΕ στις κατηγορίες 1 ή 10 του <u>παραρτήματος Ι</u> | 85 % ανάκτηση, με 80 % ανακύκλωση και προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ΑΗΗΕ στις κατηγορίες 1 ή 4 του <u>παραρτήματος ΙΙΙ</u> |
| 75 % ανάκτηση, με 65 % ανακύκλωση, ΑΗΗΕ στις κατηγορίες 3 ή 4 του <u>παραρτήματος Ι</u> | 80 % ανάκτηση, με 70 % ανακύκλωση και προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ΑΗΗΕ στις κατηγορίες 3 ή 4 του <u>παραρτήματος Ι</u> | 80 % ανάκτηση, με 70 % ανακύκλωση και προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ΑΗΗΕ στην κατηγορία 2 του <u>παραρτήματος ΙΙΙ</u> |
| 70 % ανάκτηση, με 50 % ανακύκλωση, ΑΗΗΕ στις κατηγορίες 2, 5, 6, 7, 8 ή 9 του <u>παραρτήματος Ι</u> | 75 % ανάκτηση, με 55 % ανακύκλωση και προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ΑΗΗΕ στις κατηγορίες 2, 5, 6, 7, 8 ή 9 του <u>παραρτήματος Ι</u> | 75 % ανάκτηση, με 55 % ανακύκλωση και προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ΑΗΗΕ στις κατηγορίες 5 ή 6 του <u>παραρτήματος ΙΙΙ</u> |
| 80 % ανακύκλωση των λαμπτήρων εκκένωσης αερίων | 80 % ανακύκλωση των λαμπτήρων εκκένωσης αερίων | 80 % ανακύκλωση των λαμπτήρων |
| Παράρτημα Ι κατηγορίες | <ol style="list-style-type: none"> 1. Μεγάλες οικιακές συσκευές 2. Μικρές οικιακές συσκευές 3. Εξοπλισμός ΤΠ και τηλεπικοινωνιών 4. Καταναλωτικά είδη και φωτοβολταϊκοί συλλέκτες 5. Είδη φωτισμού 6. Ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά εργαλεία (εξαιρουμένων των μεγάλης κλίμακας σταθερών βιομηχανικών εργαλείων) 7. Παιχνίδια και εξοπλισμός αναψυχής και αθλητισμού 8. Ιατρικά βοηθήματα (εξαιρουμένων των εμφυτευμένων και μολυσμένων προϊόντων) 9. Όργανα παρακολούθησης και ελέγχου 10. Αυτόματοι διανομείς | |
| Παράρτημα ΙΙΙ κατηγορίες | <ol style="list-style-type: none"> 1. Εξοπλισμός ανταλλαγής θερμότητας 2. Οθόνες και εξοπλισμός που περιέχει οθόνες με επιφάνεια μεγαλύτερη των 100 cm² 3. Λαμπτήρες 4. Μεγάλου μεγέθους εξοπλισμός (οποιαδήποτε εξωτερική διάσταση μεγαλύτερη από 50 cm) 5. Μικρού μεγέθους εξοπλισμός (καμία εξωτερική διάσταση μεγαλύτερη από 50 cm) 6. Μικρού μεγέθους εξοπλισμός ΤΠ και τηλεπικοινωνιών (καμία εξωτερική διάσταση μεγαλύτερη από 50 cm) | |

Σημ.: Οι τιμές-στόχος αφορούν τα ΑΗΗΕ που υποβάλλονται σε επεξεργασία μετά τη συλλογή και όχι τα προϊόντα που διατίθενται στην αγορά.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ.

Παράρτημα II — Στοιχεία για τη συλλογή και την ανάκτηση ΑΗΗΕ

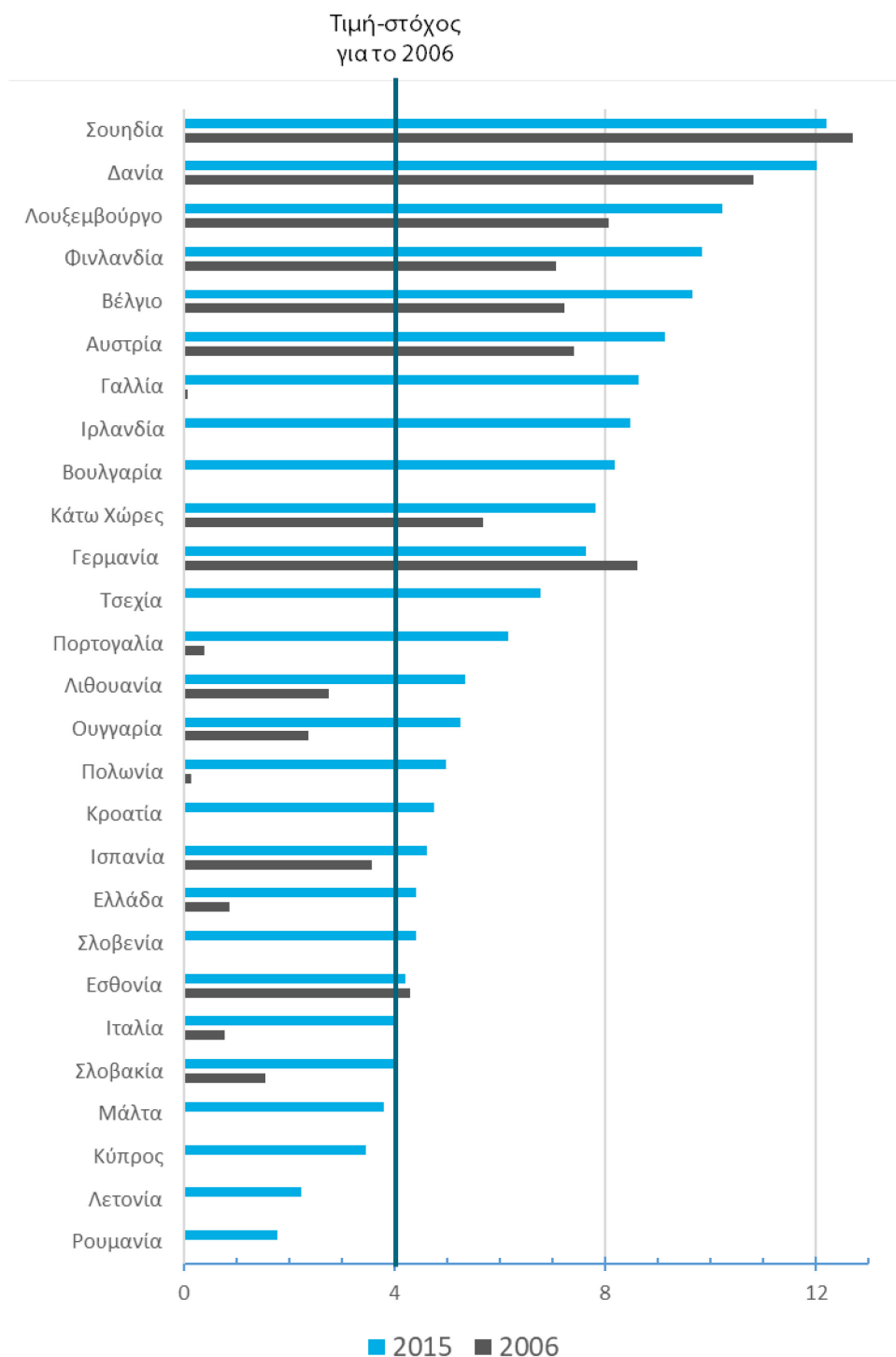
Γράφημα 1 – Ποσοστό συλλογής ηλεκτρονικών αποβλήτων (% , 2017*)



Σημ.: Το ποσοστό συλλογής εκφράζεται ως μερίδιο παραχθέντων αποβλήτων. *Εκτός εάν ορίζεται κάτι διαφορετικό.

Πηγή: ΕΕΣ, με στοιχεία από [The Global E-waste Statistics Partnership](#).

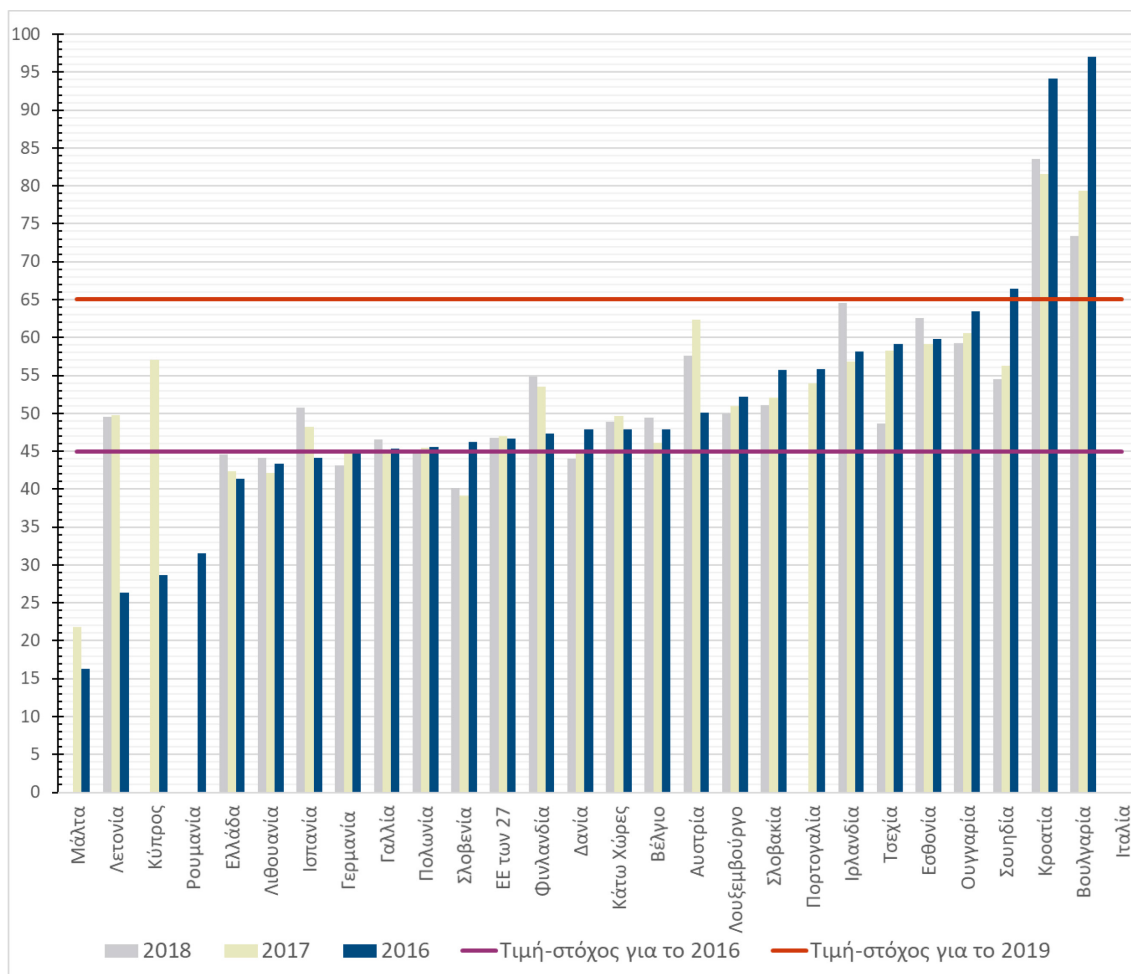
Γράφημα 2 – Συλλογή ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης (σε χλγρ. κατά κεφαλήν)



Σημ.: Το 2006 δεν υπάρχουν στοιχεία για τη Βουλγαρία, την Κροατία, την Κύπρο, την Τσεχία, την Ιρλανδία, τη Λετονία, τη Μάλτα και τη Σλοβενία.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat.

Γράφημα 3 – Ποσοστό συλλογής ΑΗΗΕ με βάση τις τιμές-στόχο για το 2016 και το 2019 (%*)



*Το ποσοστό είναι σχετικό με το μέσο βάρος των προϊόντων που διατέθηκαν στην αγορά την προηγούμενη τριετία.

Σημ.: Δεν διατίθενται στοιχεία για την Ιταλία.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat.

Πίνακας 1 – Ποσοστό συλλογής ΑΗΗΕ στην ΕΕ και στα κράτη μέλη της (%*)

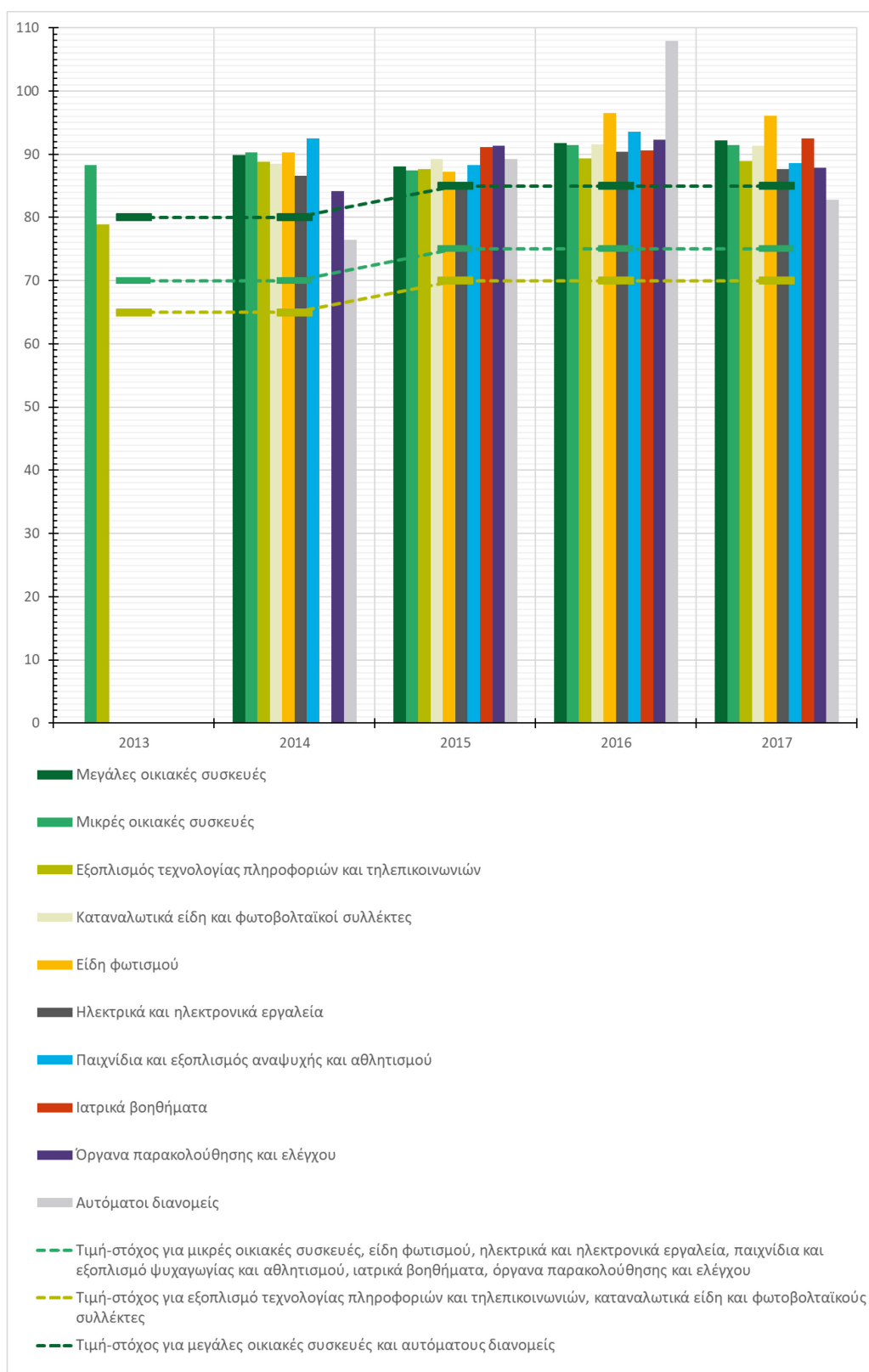
| | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|--------------|------|------|------|-------|------|------|------|
| ΕΕ 27 | 38,6 | 39,2 | 39,4 | 43,1 | 46,7 | 47,0 | 46,8 |
| Αυστρία | 47,7 | 47,6 | 49,1 | 50,2 | 50,1 | 62,4 | 57,6 |
| Βέλγιο | 39,4 | 38,8 | 38,6 | 41,4 | 47,9 | 46,1 | 49,4 |
| Βουλγαρία | 72,8 | 67,8 | 78,8 | 106,0 | 97,0 | 79,4 | 73,4 |
| Κροατία | μ.δ. | μ.δ. | 37,2 | 60,1 | 94,1 | 81,6 | 83,5 |
| Κύπρος | 14,1 | 14,5 | 18,2 | 28,5 | 28,7 | 57,1 | μ.δ. |
| Τσεχία | 30,4 | 31,4 | 33,0 | 42,0 | 59,1 | 58,3 | 48,7 |
| Δανία | 52,5 | 50,1 | 50,8 | 50,3 | 47,9 | 44,9 | 44,0 |
| Εσθονία | 42,4 | 32,9 | 42,0 | 50,5 | 59,8 | 59,1 | 62,6 |
| Φινλανδία | 36,3 | 40,3 | 47,1 | 46,7 | 47,3 | 53,5 | 54,8 |
| Γαλλία | 29,0 | 29,4 | 32,5 | 39,3 | 45,3 | 44,7 | 46,1 |
| Γερμανία | 40,9 | 42,2 | 42,9 | 42,5 | 44,9 | 45,1 | 43,1 |
| Ελλάδα | 20,5 | 24,6 | 33,0 | 36,8 | 41,4 | 42,4 | 44,6 |
| Ουγγαρία | 35,9 | 45,6 | 54,8 | 60,8 | 63,5 | 60,6 | 59,3 |
| Ιρλανδία | 42,3 | 45,6 | 50,1 | 55,4 | 58,2 | 56,8 | 64,6 |
| Ιταλία | 48,4 | 43,6 | 34,5 | 39,4 | μ.δ. | μ.δ. | μ.δ. |
| Λετονία | 30,2 | 30,3 | 29,3 | 27,7 | 26,3 | 49,8 | 49,5 |
| Λιθουανία | 58,3 | 62,1 | 81,6 | 55,8 | 43,4 | 42,1 | 44,1 |
| Λουξεμβούργο | 31,8 | 33,4 | 40,2 | 48,9 | 52,2 | 51,0 | 50,0 |
| Μάλτα | 10,8 | 12,2 | 11,9 | 13,2 | 16,3 | 21,8 | μ.δ. |
| Κάτω Χώρες | μ.δ. | μ.δ. | μ.δ. | 45,8 | 47,9 | 49,6 | 48,9 |
| Πολωνία | 36,2 | 34,7 | 35,0 | 40,2 | 45,6 | 45,4 | 44,7 |
| Πορτογαλία | 28,7 | 37,1 | 49,1 | 53,6 | 55,8 | 53,9 | μ.δ. |
| Ρουμανία | 17,2 | 24,2 | 24,4 | 30,1 | 31,5 | μ.δ. | μ.δ. |
| Σλοβακία | 48,3 | 47,3 | 48,7 | 47,6 | 55,7 | 52,1 | 51,1 |
| Σλοβενία | 33,0 | 29,7 | 33,7 | 36,2 | 46,2 | 39,1 | 40,2 |
| Ισπανία | 22,5 | 31,7 | 31,2 | 41,4 | 44,1 | 48,2 | 50,7 |
| Σουηδία | 74,1 | 77,5 | 62,7 | 61,7 | 66,4 | 56,3 | 54,5 |

μ.δ. = μη διαθέσιμο.

* % της μέσης ποσότητας προϊόντων που διατέθηκαν στην αγορά την προηγούμενη τριετία στο αντίστοιχο έδαφος.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat.

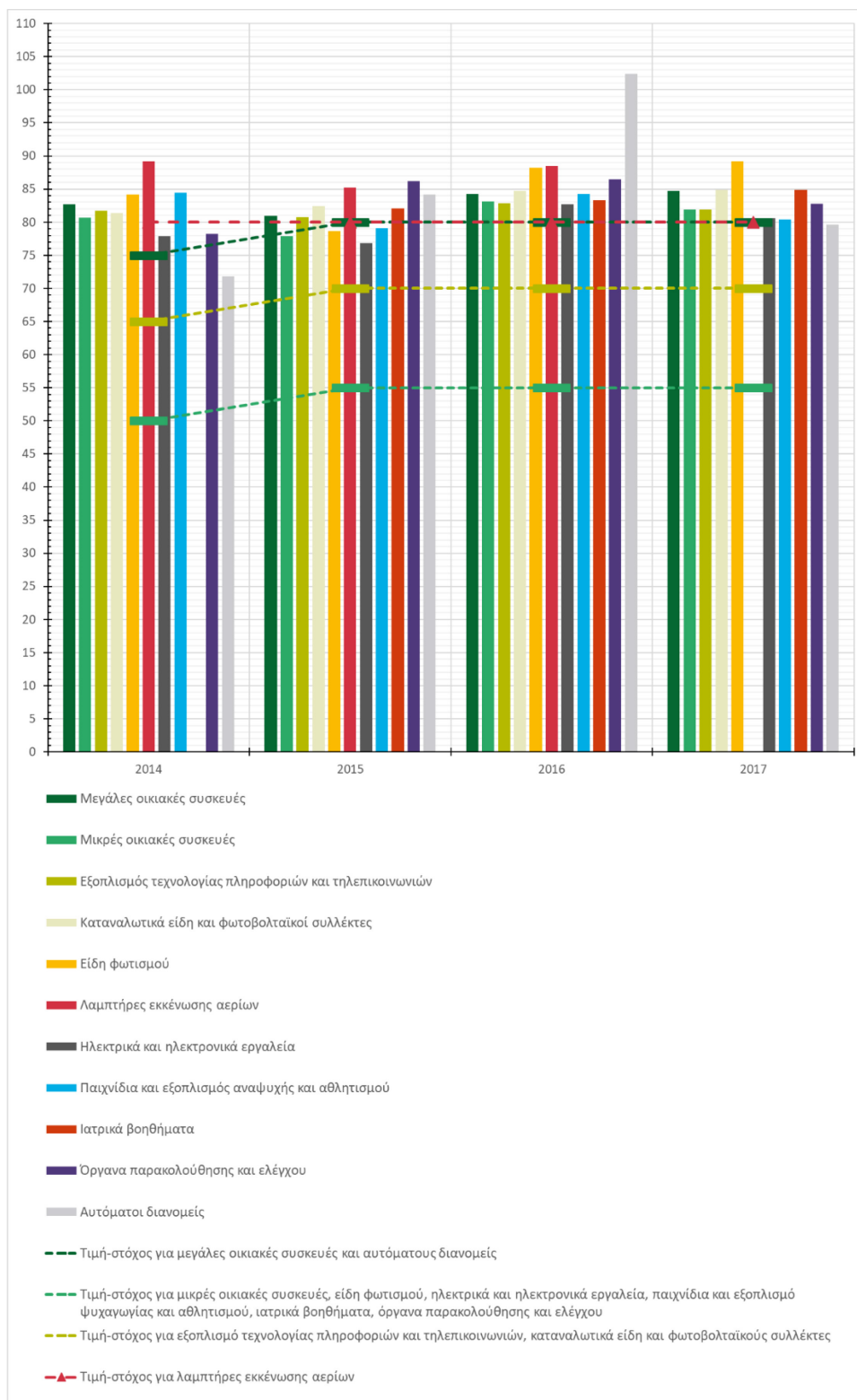
Γράφημα 4 – Ανάκτηση ανά κατηγορία προϊόντων (ΕΕ των 27, %, με τιμές-στόχο)



Σημ.: Ορισμένα στοιχεία δεν είναι διαθέσιμα για την περίοδο 2014-2017.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat.

Γράφημα 5 – Ανακύκλωση και προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ανά κατηγορία (ΕΕ των 27, %, με τιμές-στόχο)



Σημ.: Τα στοιχεία για το 2012 και το 2013 δεν είναι διαθέσιμα. Ορισμένα στοιχεία δεν είναι διαθέσιμα για την περίοδο 2014-2017.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat.

Παράρτημα III — Έλεγχοι για τα ηλεκτρονικά απόβλητα στα κράτη μέλη της ΕΕ

Πίνακας 1 – Κύρια πορίσματα ελέγχων για τα ΑΗΗΕ από ανώτατα όργανα ελέγχου

| Έλεγχος | Κύρια ζητήματα που αφορούν τα ΑΗΗΕ |
|--|---|
| 2019 – Tribunal de Cuentas (ES) Περιβαλλοντικές δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από δήμους άνω των 10 000 κατοίκων των αυτόνομων κοινοτήτων χωρίς το περιφερειακό τους όργανο ελέγχου | Από τους 15 δήμους που ελέγχθηκαν όσον αφορά τον χειρισμό των ηλεκτρονικών αποβλήτων, ένας δεν είχε δημιουργήσει σύστημα χωριστής συλλογής των ΑΗΗΕ και επτά τα συνέλεξαν χωριστά, αλλά ως μέρος των γενικών δημοτικών αποβλήτων. |
| 2018 – Valstybės Kontrolė (LT) Διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων | Δεν εντοπίζονταν όλα τα επικίνδυνα απόβλητα· σημαντικές ποσότητες συλλέγονταν μαζί με τα συνήθη δημοτικά απόβλητα. Δίνονταν άδειες για εργασίες διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων χωρίς πλήρη αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων στη δημόσια υγεία. Υπήρχαν περιπτώσεις εγκαταστάσεων που επεξεργάζονταν περισσότερα απόβλητα από όσα επέτρεπαν οι άδειες τους. |
| 2018 – Riigikontroll (EE) Έλεγχος παρακολούθησης σχετικά με την επεξεργασία επικίνδυνων και ραδιενεργών αποβλήτων | Οι συστάσεις από τον έλεγχο του 2015 εφαρμόζονταν, αλλά τα προβλήματα παρέμεναν. Κάποια ποσότητα αποβλήτων είχε αρχίσει να συσσωρεύεται στις εγκαταστάσεις επιχειρήσεων. |
| 2017 – Valstybės Kontrolė (LT) Εφαρμογή της αρχής της ευθύνης του παραγωγού | Το κράτος δεν διαθέτει ορθά και αξιόπιστα στοιχεία για τα προϊόντα που διατίθενται στην εσωτερική αγορά, ούτε για τη διαχείριση των αποβλήτων. Οι αρχές δεν επιθεωρούν τους πλέον επικίνδυνους παραγωγούς και εισαγωγείς. |
| 2017 – Najwyższa Izba Kontroli (PL) Σύστημα διαχείρισης μεταχειρισμένων ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών | Οι περισσότεροι φορείς που ελέγχθηκαν δεν συμμορφώνονταν με τους σχετικούς κανονισμούς. Οι περισσότεροι δεν κατέγραφαν σωστά τα ΑΗΗΕ, και πολλοί δεν υπέβαλλαν εκθέσεις στην αρμόδια αρχή. Οι ασάφειες στην εθνική νομοθεσία οδηγούσαν σε περιπτώσεις μη ανάληψης ευθύνης για διενέργεια επιθεωρήσεων τόσο από τις εθνικές όσο και από τις περιφερειακές αρχές. |
| 2016 – Riigikontroll (EE) Δραστηριότητα των κρατικών και τοπικών αρχών στη συλλογή και ανάκτηση δημοτικών αποβλήτων: Ανακυκλώνονται τα οικιακά απόβλητα; | Συχνά, δεν γίνεται διαλογή των ΑΗΗΕ. Σε πολλές περιπτώσεις, οι πολίτες δεν είχαν τη δυνατότητα να απορρίπτουν διαχωρισμένα απόβλητα κοντά στην κατοικία τους. |
| 2015 – Riksrevisionen (SE) Μεταφορά επικίνδυνων αποβλήτων – εποπτεύεται αποτελεσματικά; | Η εποπτεία της μεταφοράς επικίνδυνων αποβλήτων είναι ανεπαρκής και οι κυρώσεις δεν αποτρέπουν τους μη σοβαρούς φορείς. |

| Έλεγχος | Κύρια ζητήματα που αφορούν τα ΑΗΗΕ |
|---|---|
| <p>2015 – Riigikontroll (ΕΕ) Επεξεργασία επικίνδυνων και ραδιενεργών αποβλήτων: Έχει καταφέρει η κυβέρνηση να οργανώσει την επεξεργασία των επικίνδυνων και ραδιενεργών αποβλήτων;</p> | <p>Τα εθνικά στοιχεία για τα επικίνδυνα απόβλητα είναι ανακριβή. Η ποσότητα των παραχθέντων επικίνδυνων αποβλήτων αυξήθηκε, αλλά η ανακύκλωση παρέμεινε στα επίπεδα του 2008 (για όλα τα επικίνδυνα απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων των ΑΗΗΕ). Τα κέντρα συλλογής δεν εξασφάλισαν κατάλληλη επακόλουθη επεξεργασία των επικίνδυνων αποβλήτων.</p> |
| <p>2013 – EUROSAI – (ΑΟΕ από BG, EL, HU, IE, NL, NO, PL και SI) Coordinated audit on the enforcement of the European Waste Shipment Regulation: Κοινή έκθεση βασισμένη σε οκτώ εθνικούς ελέγχους</p> | <p>Όλες οι χώρες που ελέγχθηκαν συμμορφώνονται επίσης με τον κανονισμό της ΕΕ για τις μεταφορές αποβλήτων, αλλά με σημαντικές διαφορές στην επιβολή, στην ερμηνεία της νομοθεσίας και στον χειρισμό των παραβάσεων. Σε αρκετές χώρες, γίνεται εσφαλμένη κατάταξη των εισαγωγών και εξαγωγών ηλεκτρονικών αποβλήτων, η οποία διευκολύνεται από τις διαφορές μεταξύ της κατάταξης των αποβλήτων με βάση τη σύμβαση της Βασιλείας και των δασμολογικών κωδικών που χρησιμοποιούν οι τελωνειακές αρχές.</p> |

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των εκθέσεων που παρατίθενται.

Ακρωνύμια και συντομογραφίες

BAN: Basel Action Network

BEUC: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Καταναλωτών

CENELEC: Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης

INTOSAI: Διεθνής Οργανισμός των Ανώτατων Οργάνων Ελέγχου

OLAF: Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για την Καταπολέμηση της Απάτης

ΑΗΗΕ Απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού

ΑΟΕ: Ανώτατο όργανο ελέγχου

ΓΔ ENV: Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Ευρωπόλ: Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου

ΗΗΕ: Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

ΠΟΤ: Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων

ΤΠΕ: Τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών

Γλωσσάριο

Διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού: Προσέγγιση που προσθέτει το μετά την κατανάλωση στάδιο του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, περιλαμβανομένων της ανακύκλωσης και της διάθεσης, στις περιβαλλοντικές ευθύνες του παραγωγού.

Ηλεκτρονικά απόβλητα: Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός που έχει παύσει να έχει αξία για τους χρήστες του· γνωστά επίσης ως «απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού» (ΑΗΗΕ).

Κυκλική οικονομία: Οικονομικό σύστημα που στοχεύει στην ελαχιστοποίηση των εισροών πόρων, των αποβλήτων και των εκπομπών, μέσω της επαναχρησιμοποίησης, της κοινής χρήσης, της επισκευής, της ανακαίνισης, της ανακατασκευής και της ανακύκλωσης.

Οικολογικός σχεδιασμός: Μια προσέγγιση στον σχεδιασμό που ελαχιστοποιεί τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο σε όλα τα στάδια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος.

Οργανισμός ευθύνης του παραγωγού Φορέας που έχει συσταθεί από κατασκευαστές με σκοπό να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων τους.

Κλιμάκιο του ΕΕΣ

Η παρούσα επισκόπηση του ΕΕΣ «Δράσεις της ΕΕ και οι τρέχουσες προκλήσεις σχετικά με τα ηλεκτρονικά απόβλητα» εγκρίθηκε από το Τμήμα Ι «Βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων», του οποίου προεδρεύει ο Samo Jereb, μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του έργου ήταν η Joëlle Elvinger, μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενη από την Ildikó Preiss, προϊσταμένη του ιδιαίτερου γραφείου της, και τη Charlotta Törneling, σύμβουλο στοιδιαίτερο γραφείο της, τον Robert Markus, ανώτερο διοικητικό στέλεχος, τον Ernesto Roessing, υπεύθυνο έργου και τον João Coelho, ελεγκτή. Ο Adrian Williams παρείχε γλωσσική υποστήριξη. Η Marika Meisenzahl συνέβαλε στην ανάπτυξη των οπτικών στοιχείων.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2021.

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) εφαρμόζεται δυνάμει της [απόφασης αριθ. 6-2019 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων από τον περαιτέρω χρήστη. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, υποχρεούστε να μεριμνήσετε για την απόκτηση των αναγκαίων δικαιωμάτων. Όταν λαμβάνεται έγκριση, η έγκριση αυτή ακυρώνει την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων. Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση και δεν σας παρέχεται σχετική άδεια.

Η «οικογένεια» των ιστοτόπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα eurora.eu, παρέχει συνδέσμους προς ιστοτόπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν τους ελέγχει, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

Η παρούσα επισκόπηση εστιάζει στον ρόλο και στις δράσεις της ΕΕ για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η διαχείριση των ηλεκτρονικών αποβλήτων. Τα κράτη μέλη της ΕΕ συλλέγουν και ανακτούν, κατά μέσο όρο, περισσότερα ηλεκτρονικά απόβλητα σε σχέση με τις περισσότερες τρίτες χώρες. Συνολικά, η ΕΕ πέτυχε τις προηγούμενες τιμές-στόχο που είχε ορίσει για τη συλλογή και την ανάκτηση ΑΗΗΕ, και στη συνέχεια έθεσε απαιτητικότερες. Παρ' όλα αυτά, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Στην επισκόπηση μας αυτή παρουσιάζονται οι προκλήσεις που υπάρχουν όσον αφορά την εφαρμογή των ισχυουσών απαιτήσεων ως προς την επεξεργασία των ηλεκτρονικών αποβλήτων, την αντιμετώπιση της κακής διαχείρισής τους, την παράνομη μεταφορά τους και άλλες εγκληματικές δραστηριότητες και την περαιτέρω αύξηση της συλλογής, της ανακύκλωσης και την επαναχρησιμοποίησή τους.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

12, rue Alcide De Gasperi

1615 Luxembourg

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/Pages/ContactForm.aspx

Ιστότοπος: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ